

Succulenta

71^e

Jaargang

Nr. 1
Februari 1992

Maandblad van de Nederlands-Belgische vereniging
van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten

1992 ... Voor succulenta een veelbelovend jaar...

Colofon

Frits A.P. van Tricht

Succulenta:
is het tijdschrift van de
Nederlands-Belgische
vereniging van liefhebbers
van cactussen en andere
vetplanten

Redactieadres:
G. van Roggenweg 5B
3531 AA Utrecht

Redactie:
A. van Uijen
J.J. de Morree
B. Groen

Redactieraad:
A. B. Pullen
B. Zonneveld
R. van Donkelaar

Zetwerk en druk:
Drukkerij van Spijk
Venlo

Ieder jaar proberen we met bestaande clichés toch op originele wijze het allerbeste te wensen voor het hele jaar. Ieder koestert wel zijn eigen speciale verwachtingen voor zo'n nieuw jaar. Maar ook zijn er ieder jaar voorspellingen en wensen die in de praktijk schijnwerelden oproepen. Neem nu bijvoorbeeld het onderwerp 'grenzen'. Terwijl men in Oost-Europa bezig is grenzen onder de noemer van 'de onafhankelijkheid en democratie weer op te roepen, is men in het westen bezig onder de noemer van gemeenschappelijke democratie de grenzen te doen vervagen, ja zelfs op te heffen. Als je dit nu in een wens voor 1992 probeert te vertalen, zou je kunnen wensen dat samenwerking met verenigingen met gelijke doelstellingen maar wellicht ook eens in EEG verband plaats kan vinden. Verder denk ik aan de Floriade 1992 die in een gelukwens voor Succulenta zou kunnen worden verwerkt. Op deze wereldtentoonstelling zal ook onze vereniging zijn vertegenwoordigd. De afdeling Gouda heeft, gesteund door verschillende afdelingen uit de randstad, het voortouw genomen om onze vereniging op de Floriade te presenteren! Zelf heb ik het genoeg gehad om bij enkele besprekingen en bezoeken op de bouwplaats getuige te mogen zijn van datgene wat door enkele leden van onze vereniging is gepresteerd. Hierdoor weet ik dat het eigenlijk geen wens meer is, maar een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid dat Succulenta zich met succes op de Floriade zal presenteren. Voor de laatste wens heb ik ons tijdschrift Succulenta als onderwerp gekozen. Deze wens is tweeledig; in de eerste plaats wil ik als voorzitter gaarne het boetekleed aantrekken omdat het bestuur niet tijdig de afdelingen en de leden heeft geïnformeerd over de plannen met het tijdschrift. U moet van mij aannemen dat deze heroriëntatie en reorganisatie om verschillende redenen echt nodig was. Maar, waarde leden, het bestuur belooft u plechtig dat dit soort omissies zoveel mogelijk worden voorkomen en ik wens van ganser harte dat u allen onze excuses aanvaardt. Verder wens ik dat al deze representatieve veranderingen betreffende het tijdschrift de gedane moeite waard zijn en dat dit zal leiden tot opbloei van onze vereniging Succulenta.

Namens het bestuur een voorspoedig en gezond 1992,
uw toegenegen voorzitter

GYMNOCALYCIUM SUBSERIE MIHANOVICHIANA (2)

Ludwig Bercht

Op zijn tweede reis (1903-1905) verzamelde Alberto Frič op het rechter oevergebied van de Rio Paraguay ongeveer ter hoogte van Puerto Casado een aantal planten die hem onbekend waren. Deze gingen helaas verloren, maar hij vond enige tijd later soortgelijke planten op een plek zo'n 100 km noordelijker dan de eerste vindplaats in een gebied nabij de grens met Bolivia (de grens lag toentertijd net boven Forte Olimpo). Deze lage planten hebben ten grondslag aan de nieuwbeschrijving van *Echinocactus mihanovichii* door Frič en Gürke in 1905. Als men de literatuur naleest dan moet men aannemen dat soortzuivere nakomelingen van deze planten niet meer bestaan. Ook in de tijd van Frič waren de soortechte planten al snel schaars, zo niet reeds verdwenen en daarom heeft hij getracht die planten opnieuw in de natuur te verzamelen. Vreugdevol was dan ook dat hij op zijn reis in 1927 ver van de oorspronkelijke vindplaatsen een populatie van planten ontdekte die hem zeer sterk aan *G. mihanovichii* deden herinneren. Hij trof deze populatie aan bij Toro Aharachi in de Argentijnse provincie Chaco. Bij nadere bestudering in Tsjecho-Slowakije werden enkele verschillen geconstateerd, hetgeen Pazout ertoe dreef dit taxon in 1948 als *G. mihanovichii* var. *stenogonum* te beschrijven. De belangrijkste verschillen zouden het grotere plantelichaam en de langere bloem zijn.

In zijn Kakteenlexikon beschrijft Backeberg nog een variëteit, namelijk *G. mihanovichii* var. *filadelfiense*; Backeberg geeft aan dat deze planten door Unger bij Filadelfia gevonden zijn. De verschillen ten opzichte

van de typevariëteit zijn volgens de beschrijving het langere lichaam en de aanwezigheid van donkere stipjes in de epidermis.

Onder de terecht nimmer beschreven variëteitsnaam *chlorostictum* (FR 1181) zijn planten en zaad in omloop afkomstig van materiaal dat Ritter in 1963 verzamelde. Hij geeft aan dat hij populaties van deze planten vond 160 km ten westen van Puerto Casado, bij Filadelfia en van daar halverwege naar de Cerro Leon. In zijn opvatting waren al deze populaties onderling gelijk en hij beschouwde deze 'var. *chlorostictum*' weer synoniem aan *G. mihanovichii* var. *filadelfiense*.

Gymnocalycium mihanovichii stenogonum

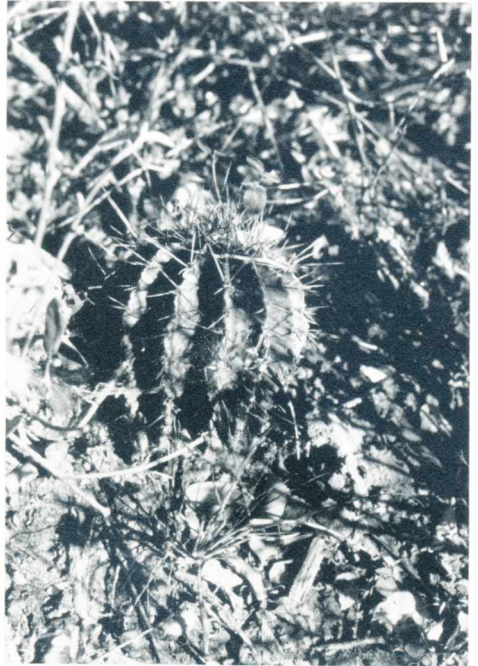

In 1980 vond het echtpaar Piltz in de Argentijnse provincie Chaco een populatie van de na Frië niet meer in de natuur aangetroffen *G. mihanovichii* var. *stenogonum* (P 242).

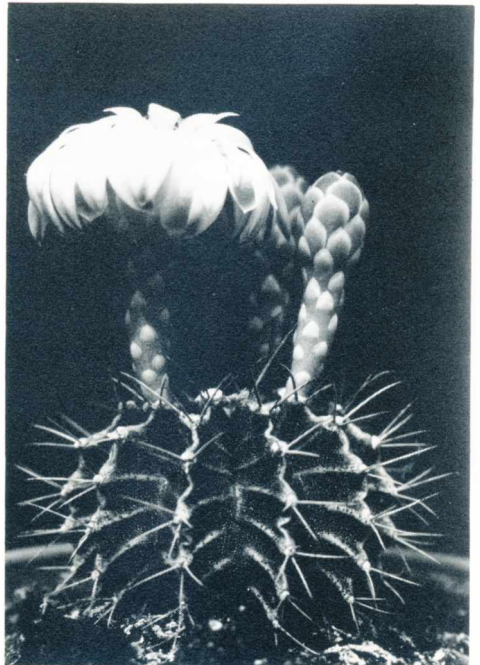
Van nog recentere datum zijn de vondsten van Arzberger. Hij trof populaties van *G. mihanovichii* aan bij Filadelfia - ook Friedrich, Buining, Knoll en Esser hadden hier mihanovichii-populaties gevonden - maar eveneens vond hij planten van deze soort bij Fn. Mcal. Estigarribia, op een plaats zo'n 100 km noordelijk van Filadelfia en bij Madrejon. De door Arzberger gevonden planten heb ik nog niet zelf kunnen bestuderen.

Als ik de beschrijvingen van de genoemde variëteiten kritisch beschouw en daarin het onder die naam aanwezige plantenmateriaal betrek, dan is mijn huidige overtuiging dat geen van die taxa deze rangorde toekomt.

Ten westen van het verspreidingsgebied van *G. mihanovichii* ligt het groeigebied van *G. friedrichii*. Deze soort, die bij de nieuwbeschrijving als variëteit van *G. mihanovichii* werd beschouwd, is vernoemd naar de vinden, Adolfo Friedrich. Friedrich was in de jaren dertig correspondent in de Chaco-oorlog, die zich afspeelde tussen Bolivia en Paraguay. Tijdens deze oorlog ontdekte hij de planten, maar na de oorlog kon hij de vindplaats niet meer terugvinden en tot op heden zijn er geen planten gevonden die volledig overeenkomen met het type. Günther Moser, die veel met Friedrich gecorrespondeerd heeft, geeft aan dat de typevindplaats in de omgeving van Boyuibe in Bolivia zou liggen. Soortecht materiaal of soortechte nakomelingen, hieronder dus niet begrepen door selectie verkregen vormen, van *G. friedrichii* zijn waarschijnlijk niet meer in onze verzamelingen aanwezig. Friedrich verzamelde van vele populaties zaad en later ook planten en dit ging vooral

Gymnocalycium friedrichii moserianum op de standplaats (boven, LB79) en in cultuur (onder)

naar de CSSR (en later ook in grote aantallen naar Moser). In Tsjecho-Slowakije werden uit al dit materiaal enkele variëteiten beschreven. Slechts van twee hiervan kennen we met zekerheid de groeiplaats, welke Friedrich in latere jaren dan ook meermaals bezocht heeft, alleen of in gezelschap van onder andere Esser, Knoll en Buining. Een goede regionale variëteit is de bij Teniente Enciso groeiende *G. friedrichii* var. *moserianum*. Opvallend bij deze variëteit zijn de zeer scherpe ribben en de frisgroene kleur van de bloembuis.

Bij Fn. Nueva Asunción groeit de var. *albiflorum*. Ofschoon de meeste planten inderdaad een vrijwel witte bloem bezitten, komen ook lichtroze bloemen voor. De dwarsbandtekening is bij deze variëteit zeer opvallend.

In het grensgebied met Bolivia vonden Friedrich en Buining nog enkele populaties van *G. friedrichii*; we kennen deze onder de veldnummers HU 311, 312 en 313 met als provisorische namen resp. var. *chacoanum*, var. *mendozaense* en var. *bolivianum*. Een nadere studie aan deze planten is nog niet uitgevoerd.

Bij de Cerro Leon vond Ritter planten die hij beschreef als *Gymnocalycium stenopleurum*. Later kon Arzberger deze vondst bevestigen (AA 100), Ritter geeft zelf al aan dat er een grote verwantschap bestaat tussen *G. stenopleurum* en *G. friedrichii*. Naar mijn mening is de verwantschap vooral met *G. friedrichii* var. *moserianum* zeer nauw. Piltz, Metzger en auteur dezes vonden zo'n 110 km ten noorden van Mariscal Estigarriba richting Cerro Leon planten die volgens ons behoren tot *G. friedrichii* var. *moserianum*. Dit maakt eens te meer de nauwe verwantschap tussen beide taxa acceptabel.

Tot zover de stand van het ogenblik met betrekking tot de soorten en variëteiten die tot de subserie *Mihanovichiana* worden

gerekend. Alvorens korte karakteristieken te geven van de genoemde soorten wil ik voor de geïnteresseerden nog even de andere Gymno's noemen waarvan we zeker weten dat ze in Paraguay voorkomen. Het zijn *G. megatae* (*tudae*), *G. pflanzii*, *G. paediophilum*, *G. paraguayense* en *G. fleischerianum*. De karakteristieken van de vier goede soorten luiden:

G. anisitsiuldamsii: Lichaam frisgroen, vaak met donkere kin onder het areool; bloemkleur variabel van wit tot donkerroze, afhankelijk van de plant, de hoeveelheid licht en tijd van het jaar; vrucht spoelvormig, groen, bij rijpheid verkleurend tot violet; sommige vormen spruiten zeer overvloedig.

G. eurypleurum: Plant met sterk afgevlakte ribben en harde, afstaande doorns; bloem (licht)roze; bloembuis zeer kort; vrucht bijna bolvormig en vuurrood; plant spruit niet.

Gymnocalycium mihanovichii piraretaense

Foto's van de schrijver

G. mihanovichii: Planten vlak tot kort zuilvormig, op hoge ouderdom soms met neiging tot spruiten; dwarstekening niet zo opvallend; de bloem is bij volle anthese slechts weinig geopend waarbij hooguit de stempel te zien is; bloemkleur geelgroen of groengeel met een meestal brede bruine middenstreep; vrucht spoelvormig en bij rijpheid violetrood.

G. friedrichii: Planten vlak tot kort zuilvormig en meer neiging tot spruiten dan *G. mihanovichii*; lichaam meestal donker van

kleur (in de tinten groen, bruin of violet); dwarstekening vooral bij jonge planten zeer opvallend; bloem gaat bij volle anthese volledig open; bloemkleur van wit tot dieproze; vrucht als bij *G. mihanovichii*.

Tot slot iets over de cultuur. Het is aan te bevelen de planten te kweken in een bijna humusvrij substraat. Ook is aan te raden enkele planten te enten, zodat men er zeker van is een bepaalde soort of variëteit te behouden.

MAMMILLARIA SCHUMANNII VAR. GLOBOSA

Jan Jaap de Morree

Mammillaria schumanni is een grootbloemige mammillaria van het schiereiland Baja California in Mexico. De plant die al decennialang in verzamelingen voorkomt als *Bartschella schumannii* is een spruitende plant uit de serie *Ancistracanthae* (of *Megastigmatae sensu Neutelings*) met lichtroze bloemen.

De aparte vorm van de tepels onderscheidt de plant van andere seriegenoten. De stompe bobbels met een blauwgroene kleur zijn bezet met harde randdoorns en een gehaakte middendoorn.

Sinds kort ben ik in het bezit van een nieuwe variëteit van deze plant. In vergelijking met het vanouds bekende materiaal zijn er aanzienlijke verschillen. Zoals de variëteitsnaam al aangeeft, is het plantelichaam bolvormig in plaats van lang cilindervormig. Een vergelijking is te trekken met planten van de soort *Mammillaria blossfeldiana*. Hier bestaan ook planten die een lange cilindervorm hebben (*M. blossfeldiana* var. *shurliana*) en planten die meer bolvormig blijven (*M. blossfeldiana* var. *blossfeldiana*).

Bij *M. schumanii* wijzen de afzonderlijke spruiten aan de plant als vingers de ruimte in, maar bij de *globosa* wordt het een gedrongen groep.

Het opvallendste kenmerk is echter de totaal afwijkende bloemkleur. Bij de gewone *schumanii* varieert deze van een roze-wit gestreepte pyjama tot licht lila. Bij de *globosa* is de bloem van een uitzonderlijk mooie paarsviolette kleur. Deze kleur is daarom zo bijzonder omdat planten uit de serie *Ancistracanthae* zich met overwegend witte en roze bloemen tooien. Hoewel ze stuk voor stuk mooie grote bloemen dragen, is er bij al die haakdoornigen toch sprake van een zekere mate van eentonigheid. *M. schumannii*, *M. boolii*, *M. insularis*, *M. sheldonii*, *M. milleri*, *M. mazatlanensis*; de ene pyjama na de andere. Terecht zult u opmerken dat de auteur zich als een blasé individu opstelt, aangezien velen al juichen als bovengenoemde planten in hun bezit komen en dan ook nog overdadig gaan

bloeien. Maar het is net als met elke dag slagroom, op den duur raak je er aan gewend en zou het zelfs kunnen gaan tegenstaan.

Welnu, voor de verwende verzamelaar heeft de *Baja* dus een succulente verrassing met een totaal afwijkende bloemkleur.

Mammillaria schumanii var. globosa

Foto van de schrijver

DE SAGUARO, EEN AVONTUUR

Ben Kahmann

Na vele jaren dromen (en sparen) is het er eindelijk van gekomen! En het was fantastisch, het was nog veel adembemender dan we hadden verwacht. Om precies te zijn: ons doel was de Sonora-woestijn, een gebied dat begint in het zuiden van de Amerikaanse staat Arizona en zich voortzet in Mexico.

Bij het woord 'woestijn' denken we haast vanzelf aan een grote en dorre zandvlakte, maar de Sonorawoestijn voldoet beslist niet aan dit clichébeeld, want het gebied bestaat voornamelijk uit lavagesteente. Het landschap is soms vlak, maar ook vaak grillig en altijd zijn aan de horizon de rood gekleurde ruige bergen te zien die we allemaal kennen uit westernfilms. Het is er warm, nou ja warm... zeg maar bloedheet! Tijdens ons bezoek is de temperatuur overdag nooit onder de 42 °C geweest. Er was ons aangeraden minstens vijf liter water per dag te drinken en dat bleek echt geen luxe. Door de lage luchtvochtigheid bestaat de kans op uitdroging, zonder dat men dat aanvankelijk in de gaten heeft, met alle gevolgen van dien!

Het hoofddoel van ons bezoek was oog in oog te staan met de metershoge saguaro (*Carnegiea gigantea*). We kenden ze van foto's en van films maar wilden die giganten dolgraag in het echt zien. En we hebben ze gezien! Duizenden, nee tienduizenden. Soms hele bossen. Ze zijn inderdaad enorm groot en imposant. Planten van meer dan 14 m zijn echt geen uitzondering.

We (mijn vrouw en ik) begonnen onze trip met een bezoek aan het Saguaro National Monument, een soort nationaal park in de buurt van Tucson, ongeveer 150 km ten zuidoosten van de hoofdstad Phoenix. Het bezoekerscentrum van dit 'park' geeft op fraaie wijze veel informatie over de saguaro en andere cactussen en ook over het dierenleven in dit gebied. Het woord 'park' moet niet letterlijk worden genomen, het is gewoon een enorm groot gebied waar alles puur natuur wordt gehouden en waar naast onwaarschijnlijk veel saguaro's ook heel veel andere interessante planten voorkomen.

De eigenlijke Sonorawoestijn ligt ten zuidwesten van dit gebied. Via een indianenreservaat ter grootte van Nederland bereikt men over een uitstekende, haast uitgestorven weg het Organ Pipe Cactus National Monument. Dit gebied heeft een oppervlakte van ruim 12.000 ha en loopt tot aan de grens met Mexico. Afgezien van heel veel saguaro's en prachtige organ pipes (*Stenocereus thurberi*) vonden we enorme fero's (*F. emoryi*, *F. acanthodes* en *F. wislizenii*), haast verstopte mammillaria's (onder andere *M. macdougalii*, *M. olivae*, *M. microcarpa*, *M. thornberi*), opuntia's, agaves en reusachtige yucca's. Dorre struikjes (palo verde, *Cerci-*

dium microphyllum) overgroeien de met keien bedekte bodem. Tijdens de zeldzame regenbuien maken deze struiken groene blaadjes die afvallen zodra het te droog wordt, net zoals de veelvoorkomende *Fouquieria splendens*. We hadden het geluk dat het net had geregend, waardoor het landschap een frisgroene kleur had gekregen. Dit gebied dankt zijn naam aan de uitsluitend hier voorkomende organ pipe cactus (*Lophocereus schottii*), een plant met vele armen, inderdaad gelijkend op een aantal orgelpijpen. Hij bereikt een hoogte van meer dan 4 m, is heldergroen van kleur en de wit-roze bloemen gaan in de nachtelijke uren open. Hij groeit voornamelijk op de berghellingen, tot ongeveer 800 m hoogte.

We zagen zeer veel opuntia's (*O. fulgida*, *O. arbuscula*, en *O. spinosior*) soms in hele grote groepen tegen de donker gekleurde berghellingen. Ook hier weer overal saguaro's. Een volwassen exemplaar van 15 m hoog doet er ongeveer 150 jaar over om zo'n enorme afmeting te bereiken. De wortels gaan niet erg diep maar strekken zich wel over grote afstanden uit. De saguaro is in staat zeer snel vocht op te nemen en zet dan flink uit. Het is een fantastisch gezicht om zo'n geweldige plant te zien wiegen in de wind, vaak met een vogel op het stekelige topje. Hij bloeit in het voorjaar met grote witte bloemen die 's nachts opengaan. In veel saguaro's zitten gaten, gemaakt door spechten die er hun nest in bouwen. Zodra

De saguaro, *Carnegiea gigantea*
Foto's van de schrijver

Chain fruit cholla, *Opuntia fulgida*

Opuntia imbricata

de specht het nest weer heeft verlaten, nemen vleermuizen of vogels de nesten over.

De woestijn herbergt verrassend veel dierlijk leven. Hier is bijvoorbeeld de roadrunner te zien. Dat is een grote loopvogel die zich voornamelijk voedt met slangen. Verder vindt men er onder andere kolibrietjes, uilen, giftige spinnen, slangen, woestijnhazen, poema's en natuurlijk vele soorten kleine en grote insecten, vaak met prachtige schutkleur.

In de zinderende hitte is het prachtig om te luisteren naar alle geluiden die deze dieren maken, verscholen in de dorre struikjes. Men moet heel goed opletten waar men loopt: een stukje van een cholla in je been is beslist geen pretje, net zomin als een beet van een giftige ratelslang! De kans op een ontmoeting met een slang is gelukkig niet zo erg groot, omdat deze dieren in holen wachten op de nachtelijke afkoeling.

Interessant is het te zien hoe kleine jonge saguaro's opgroeien in de struiken, die daarom 'nurse tree' (verpleegsterboom) worden genoemd. Ze geven de cactussen wat schaduw en bescherming tegen vraatzuchtige dieren en in de winter beschermen ze tegen eventuele koude. Na zo'n 30 jaar sterft de nurse tree omdat het uitgebreide wortelstelsel van de saguaro dan het schaarse vocht voor zichzelf op gaat eisen. Bijzonder fraai is de hier groeiende, boomvormige chain-fruit cholla (*Opuntia fulgida*) die z'n bijnaam ontleent aan het feit dat de bloemen en bessen als een soort ketting aan elkaar groeien. Elk jaar wordt de ketting iets langer en we hebben kettingen gezien van wel 1 m lang, die als slingers aan de plant hangen. Deze plant wordt door de indianen 'jumping cactus' (springende cactus) genoemd, omdat de bedoornde segmenten bij de geringste aanraking of windvlaag al loslaten. De doorns zijn scherp als scheermesjes!

Interessant is ook *Selaginella arizonica*, een primitieve plant die er volkomen dor en grijs uitziet, maar bij de geringste regenval tot leven komt en dan plotseling een fris-groene kleur krijgt.

Tijdschriften

T. Neutelings

Mitteilungsblatt des Afm 14 (1990)

Nr. 1. Eggli schrijft over het onderwerp soortsbegrip in de botanie naar aanleiding van zijn voordracht op de tweede internationale mammillariabijeenkomst te Zürich. Dit deel handelt met name over de classificatie. Schattke is toe aan deel twee van zijn Mexicaans reisverslag.

Over de levenscyclus van de nematoden, een door de cactusliehebber gevreesde parasiet die het wortelstelsel aantast, schrijft Cerutti. In dit artikel (deel 2) wordt met name ingegaan op de chemische bestrijding. Cech houdt zich bezig met de lichtverhoudingen op onze aardrijkskundige breedtegraden. Veldnotities van W. Fitz Maurice hebben betrekking op de Arroyo la Virgen, waar hij ondermeer een nieuwe mammillariasoort aantroft.

Pilbeam geeft enige kritische opmerkingen over *Mammillaria collinsii*. Linzen en andere auteurs vragen zich af of *Mammillaria ignota* Repp. niet identiek is aan *M. kunthii* Ehrenb. Reppenhagen trekt zijn vergissing met betrekking tot *M. laui* versus *M. dasyacantha* op zijn manier recht. Wolf vraagt zich tenslotte af wat *M. chrysantha* Lau voorstelt.

Nr. 3. Naar aanleiding van het tweede internationale mammillariacongres te Zürich op 16 september 1989, een bijdrage van Hunt over zijn ideeën omtrent het begrip soortbegrenzing. Rudzinsky brengt een wetenschappelijk artikel getiteld 'Biotechnologie bij het kweken van planten'. Van Zuijlen geeft zijn persoonlijke ervaringen weer over het kweken van mammillaria's op zuivere lava als inert substraat. Cech komt terug op zijn reeds eerder gepubliceerde thema handelend over de lichtverhoudingen op onze aardrijkskundige breedtegraden. Heinig geeft wat opmerkingen omtrent het basioniem *Peleciphora pectinata*. Fitz Maurice verhaalt over zijn succesvolle zoektocht naar *Mammillaria bombycina*. Medricky blikt wederom terug in de geschiedenis, waarbij de vensterbankkweker Pfeiffer nu

Al met al is dit enorme gebied een schitterend ongerept stuk natuur. Heeft u plannen dit fantastische gebied te bezoeken, dan ben ik graag bereid u met wat tips ter wille te zijn.

in het brandpunt van de belangstelling wordt geplaatst. Reppenhagen behandelt nog even *Mammillaria moellervaldeziana* die tot dusver ook bekend is onder de naam *M. sanluisensis* non Shurley.

British Cactus and Succulent Journal 8 (1990)

Nr. 1. De omslag van dit nummer toont een kleurenplaat van *Rebutia haagei*. Roberts is toe aan deel 3, handelend over klimatologische aspecten van Zuid Afrika en Namibië. Enige effectieve manieren om bedreigde cactussoorten te vermeerderen worden door Simerda uit de doeken gedaan. Jeffries geeft een verslag van de resultaten van de bestrijding en het voorkomen met butoxycarboxim van rode spint op cactussoorten. Hemsley legt wat cactusstuifmeel onder de scanning electronenmicroscop en verhaalt daarover. Putnam geeft een kort portret van *Gymnocalycium megalothelos*. Een lans voor het geslacht *Rebutia* wordt gebroken door Pilbeam. De volgende plantenportretten worden gegeven: *Schwantesia ruedebuschii* door Larkin, *Desmidorchis acutangula* door Land en *Umbilicus rupestris* door Donovan. Recentelijke veranderingen in de CITESlijsten geeft McGough. Tenslotte verhaalt Stephenson over een drietal sedums.

Nr. 2. De plaats en de betekenis van de aloe in het oude testament wordt door Chaouat uit de doeken gedaan. Hutchinson verzorgt het plantenportret van *Tylecodon luteosquamata*. Dennis brengt een studie over de effecten van lichtblootstelling op de groei van lithopszaailingen. Roberts is toe aan deel vier over Zuid Afrika en Namibië. Pokras en Lennartz verhalen over een in Thailand aangetroffen sarcostemma. Zahra vraagt zich af waarom we geen cactussen zouden hybridiseren. Hij vindt het een interessante hobby, getuige ook het erbij geplaatste fotomateriaal. Een plantenportret van *Crassula argentea* is van de hand van Putnam. Kolendo koos als

onderwerp de kweek van agaven in Europa. Tjaden plaatst een kerstcactushybride voor het voetlicht. Een kort artikel over cactusvruchten is van de hand van Stephenson. Wakefield brengt een kort verhaal over *Epiphyllanthus obovatus* en Donovan over *Chiastophyllum oppositifolium*. Nance en Saunders denken aan de beginners.

Cactus and Succulent Journal 62 (1990)

Nr. 1. De voorzijde van de omslag is een geschilde voorstelling van *Selenicereus wittii* door Mee. Kinnach stelt een nieuwe door hem beschreven epifytische cactus voor: *Trichocereus arboricola*, groeiend op boomstammen langs de Rio Lipeo in Argentinië. Minnich schrijft over *Mammillaria carmenae*. Fitz Maurice verhaalt over zijn succesvolle jacht op *Mammillaria aurihamata*. Aflevering 8 van de systematiek en evolutie van subtribus *Stenocereinae* door Gibson gaat over de orgelpijpcactus en diens verwanten. Hammer geeft de nieuwbeschrijving van een bloedrode conophytum, te weten *Conophytum rugosum* subsp. *sanguineum*. Moran schrijft uitvoerig over *Graptopetalum pachyphyllum*. Over de lichtvenstertjes bij het geslacht *Conophytum* schrijft het duo Hammer en Hartmann.

Nr. 3. Voor de geslachten van de stapelia-achtigen brengt Plowes een uitgebreide inleiding, zeer rijkelijk voorzien van fotomateriaal. Barad schrijft zeer interessant over de bestuiving bij stapelia-achtigen, waarbij het grote aantal foto's, grotendeels in kleur, de inhoud visueel versterkt. Helia Bravo wordt door Fitz Maurice in het zonnetje gezet (Mexico's first lady of cactus!). Een zestal kleine plantenportretten wordt verzorgd door Minnich en Hutflesz. Kinnach geeft de nieuwbeschrijving van *Epiphyllum laui*, een plant die door Lau in 1975 voor het eerst werd gevonden, ten noorden van Tumbala, Chiapas (Mexico).

Tijdschriften

Ludwig Bercht

Cactusflora 14, 1989-1990

Nr. 1. Vandecaveye laat de probleempjes zien van de kweek in de huiskamer. Verzorgingstips van enkele kwekers/liefhebbers worden opgesomd.

Nr. 2. Aandachtpunten worden gegeven voor het veilig omgaan met vergiften voor planteziektenbestrijding. Een verslag van de lezing van Hovens over Tenerife.

Nr. 3. Een artikel over het wel en wee van *Lithops*, met vooral veel verzorgingstips. Korte stukjes gaan over *Chamaecereus* en *Dudleya*. Beukelaers behandelt het geslacht *Turbincarpus* en geeft aansluitend verzorgingstips over verschillende andere verzorgingen.

Nr. 4. Lembrechts bespreekt enkele soorten uit het geslacht *Ariocarpus*. Dezelfde auteur gaat in een volgend artikel in op aarde en voeding. Wijnants stelt enkele winterharde opuntia's voor. Hoste houdt zich in een artikel bezig met *Haworthia*.

Nr. 5. Een uitgebreid artikel behandelt de eisen aan en samenstelling van potgrond met speciale aandacht voor het turfdeel. Süpplie stelt *Cryptocereus anthonyanus* voor.

Nr. 6. De samenstelling van enkele potgronden wordt gegeven. Wijnants richt de aandacht van de lezer op de tuin Pinya de Rosa.

Nr. 7. Wijnants beschrijft nog twee tuinen. Mari-murte en Parque de Montjuich. Laenen bespreekt *Adenium obesum*.

Nr. 8. Het hoe en waarom van enten wordt uitgelegd.

Nr. 9. Het ent-artikel wordt afgesloten. Begonnen wordt met een artikel over ziekten en plagen.

Nr. 10. Süpplie wijdt aandacht aan *Disocactus*. Vandecaveye zette enkele woorden over *Pereskia*, *Pereskioopsis*, *Zygocactus* en *Rhipsalidopsis* op papier.

Grusonia 30 (1990)

Nr. 1. Vandecaveye wijdt een artikel aan witte zuilcactussen. Crombez verhaalt over personen die iets van doen hebben met een jaartal eindigend op 9.

Nr. 2. Uit de pen van Vandecaveye vloeit deze keer een opstel over *Coryphantha*. Crombez vervolgt zijn artikel. Plant van de maand: *Lobivia aurea*.

Nr. 3. Plant van de maand: *Parodia chlorocarpa*.

Nr. 4. Deze keer aandacht voor *Lobivia pentlandii*.

Nr. 5. Vandecaveye gaat in op *Thelocactus* en Crombez op *Gymnocalycium mesopotamicum*.

Nr. 6. Plant van de maand: *Echinocereus longisetus*.

Nr. 8. Vandecaveye bespreekt een aantal aspecten van het geslacht *Euphorbia*.

Nr. 9. Een hele serie witte mammillaria's is achter elkaar gezet door Vandecaveye. Houthoofd gaat in op echinopsis-hybriden.

Nr. 10. Houthoofd behandelt de kweek van epiphyllums. Crombez belicht het verschijnsel cephalium.

Nr. 11. Fonteyne bespreekt *Sedum rosea*. De kweek van epiphyllums wordt vervolgd. Piens vertelt over de cactusliefhebberij in Praag.

Maandblad voor Liefhebbers van Cactussen, Vetplanten en Kamerplanten 3 (1990)

Nr. 1. Verelst gaat in op de bestuiving van planten. Van Hoofstadt stelt een aantal haworthia's voor. Liekens vertelt alles wat er te vertellen valt over cactusbloemen. In zijn serie over onze cactussen behandelt Hofkens de bouw van cactuszaden. Een in memoriam Wilhelm Simon (Onkel Willi). Gruwer bericht over zaaien onder kunstlicht.

Nr. 2. Fonteyne belicht *Mammillaria candida*, maar is daarbij de meest recente literatuur vergeten. Van Hoofstadt geeft zijn tips voor de opbouw van een verzameling. Het volgende artikel gaat over de eerste stappen als liefhebber. Piens geeft een overzicht van de ecologie van de cactusgroeigebieden in Zuid Amerika. Het geslacht *Lewisia* en al zijn soorten komen aan bod in de publicatie van Hogan. Süpplie sluit af met een stukje over *Cryptocereus anthonyanus*.

Nr. 3. *Echinocactus grusonii* wordt besproken door Fonteyne. Neut vraagt zich af wat *Wilcoxia robusta* is. Cuypers geeft tips voor het maken (en repareren) van druksproeiers. Neut stelt *Eulychnia breviflora* voor. Süpplie bespreekt *Schlumbergera orssichiana* en enkele epiphyllumhybriden. *Euphorbia obesa* komt aan de beurt bij Fonteyne. Van Hoofstadt legt uit wat die moeilijke namen in zaadbeschrijvingen betekenen.

Nr. 4. Van Hoofstadt wijdt een interessant artikel aan het geslacht *Ferocactus*. Vereycken stelt *Aztekium ritteri* voor. Van Hoofstadt geeft weer tips voor de opbouw van een verzameling. Neut bespreekt *Morawetzia doelziana*. Braeckman gaat in op importen: waarom geen importen, maar ook tips voor de behandeling van importen.

Nr. 5. Delabarre schrijft over de film Cactus van Paul Cox (1986). Liekens behandelt in zijn stukje faucaria's. Hofkens gaat in op cristaten. Van Hoofstadt levert weer tips voor een verzameling. Süpplie bespreekt enkele schlumbergera's. Neut geeft praktische vermeerderingstips voor vetplanten.

Nr. 6. Allereerst komt aan bod *Mammillaria boorii*. Hofkens gaat in zijn serie in op het cephalium. Preil beschrijft hoe stuifmeel voor langere tijd kan worden bewaard (lage temperatuur en lage luchtvochtigheid). Crombez stelt *Gymnocalycium mesopotamicum*; Neut doet hetzelfde met *Coryphantha erecta*. Cuypers vindt wolluis maar niks en geeft bestrijdingsmethoden aan. Van Hoofstadt geeft weer tips voor een beginnersverzameling. Cartier start met een artikel - eerder geplaatst in Succulenta in 1980 - over de herziening van het geslacht *Wilcoxia*.

Nr. 7. Brackman vraagt aandacht voor phyllocactussen. Van Hoofstadt vertelt alles over *Leuchten-*

bergia principis. De Waal verhaalt over de geschiedenis van het geslacht *Echeveria*. Van Impe was in Zuid Afrika en geeft hiervan zijn indrukken. Adrien stelt enkele frailea's voor. Vermote-Adams geeft zaaitips. Een klein artikeltje over *Neowerdermannia vorwerkii* geeft de Koninck. Met-tée gaat in op *Parodia*.

Nr. 8. De voorplaat toont een prachtig bloeiende *Blossfeldia liliputana*, waarbij van Tulden een artikel levert. Hummel (†), de expert in het zaaien van fijnzadige parodia's, zet zijn zaaimethode uiteen. Cartier vervolgt zijn herziening van het geslacht *Wilcoxia*. Van Hoofstadt breekt een lans voor euphorbia's. Tenslotte stelt Neut *Coryphantha werdermannii* en Liekens *Mammillaria hererae* voor.

Nr. 9. Cuypers stelt *Echinocereus scheeri* var. *obscuriensis* in woord en beeld voor. *Mammillaria aureilana* krijgt aandacht van van Hoofstadt. Fritz zet kanttekeningen bij *Sulcorebutia frankiana*. Van der Zanden zet nog eens een aantal ziekten en beestjes op een rijtje. Een uitstapje naar een niet-succulent doet Verreth met een artikel over mammoetbomen in Californië. Lampo bespreekt *Coryphantha muehlenpfordtii* var. *robustispina*, een zwaarbedoornde plant. Neut vertelt over *Gymnocactus gielsdorfianus* en Cuypers gaat in op cactussen als gebruiksplanten.

Nr. 10. Cartier vervolgt zijn herziening van *Wilcoxia*. Keirse gaat in op het wat en hoe van hydrocultuur. Van Hoofstadt stelt *Mammillaria moelleriana* voor. Verreth vraacht aandacht voor *Hoya*. Cuypers sluit zijn artikel over gebruik van cactussen af. Delange gaat uitgebreid in op de water-licht-huishouding van *Mesembryanthemaceae*.

Nr. 11. De herziening van het geslacht *Wilcoxia* is toe aan aflevering 4. Neut stelt *Coryphantha palmeri* voor. Keirse vervolgt zijn artikel over hydrocultuur. Cuypers stelt *Mammillaria viescens* voor. Claes gaat in op de verspreiding van succulenten. De Vleeschouwer zet de techniek van zaailingen-uten uiteen.

Astrophytum 7 (1990)

Nr. 1. Wittesaele bespreekt *Sulcorebutia tunariensis*. In vertaling is afgedrukt een artikel van Haugg over *Parodia gibbulosa*.

Nr. 2. Wittesaele stelt *Pterocactus tuberosus* en *Gymnocalycium ritterianum* voor.

Nr. 3. Besproken wordt deze keer *Ariocarpus fissuratus* en *Coryphantha pallida*.

Nr. 4. Van den Kerckhove bespreekt *Discocactus heptacanthus*. Piens legt de nadruk op de gekte die ontstaat bij het samenvoegen van de vele cactusgeslachten.

Nr. 5. Deze keer komen aan bod *Melocactus ferreophilus* en *M. paucispinus*. Van den Kerckhove wijdt aandacht aan het voorkomen en bestrijden van de sciaravlieg.

Nr. 6. Deze keer valt de eer te beurt aan *Lobivia brunneo-rosea*.

Nr. 7. Beschrijving van *Lobivia cinnabarina* var. *grandiflorum* en *L. pentlandii*.

Nr. 8. Van den Kerckhove bespreekt *Thelocactus* en in 't bijzonder *T. wagnerianus*. Dezelfde auteur gaat in op de Conventie van Washington, vooral naar aanleiding van kranteberichten.

Nr. 9. Deze keer is *Sulcorebutia* aan de beurt en meer specifiek *S. frankiana* en *S. oenantha*.

Nr. 10. Van den Kerckhove start een artikel over *Euphorbiaceae*. Daarnaast bespreekt hij *Micranthocereus polyanthus*.

Nr. 11. De *Euphorbiaceae* worden afgerond. Het geslacht (*Sub*)*Matucana* wordt besproken.

Lezers vragen

Ton Pullen

De Heer Robberechts uit Opwijk vraagt hoe hij zijn jonge zaailingen het beste kan overwinteren. Een soortgelijke vraag kregen we van de Heer J. Mudde uit Gouderak.

Antwoord: Indien cactussen vroeg in het voorjaar zijn gezaaid en in de zomer één- of tweemaal verspeend zijn, kunnen ze, afhankelijk van de soort, tegen de herfst een grootte van tussen de 0,5 en 1,5 cm bereiken hebben. Plantjes van dit formaat kunnen gemakkelijk een normale, dus koele en droge overwintering verdragen, waarbij ik ernaar zou streven de droge periode niet langer dan een maand of drie, vier te laten duren. Eventueel op mooie dagen nevelen. Sommige zaailingen blijven het eerste jaar echter kleiner. Vooral deze plantjes verlangen enige zorg in de winter. Warm en vochtig houden in een lichtarme periode doet de plantjes sterk rekken, daarom toch maar koel en droog, maar... zorg dat ze niet uitdrogen, dus nu en dan enig vocht 'van onderen' en bij gunstig weer flink nevelen. Vanaf begin maart kan men de kleine plantjes weer aan de groei brengen.

MAMMILLARIA GEMINISPINA

VAR. NOBILIS

T. Heijnsdijk

De afgebeelde plant heeft zonder doorns een diameter van 5 cm en een hoogte van 6 cm. Volgens Backeberg kunnen deze melksap bevattende planten tot 18 cm hoog worden bij een diameter van 8 cm. Daarbij spruiten ze zeer sterk aan de basis zodat clusters van zo'n twee meter in doorsnede ontstaan.

De soort heeft de naam *Mammillaria geminispina* (= met tweelingdoorns) te danken aan de meestal 2 (tot 4) afstaande middendoorns, die bij de typeplant tussen de 7 en 20 mm lang zijn. Er bestaat ook een variëteit *brevispina* (= met korte doorns) waarbij de middendoorns zeer kort zijn.

De variëteit *nobilis* (= edel, voortreffelijk) heeft meestal maar 1 tot 3 middendoorns die, nog steeds volgens Backeberg, zeer lang zijn. De plant op de foto draagt op de mees-

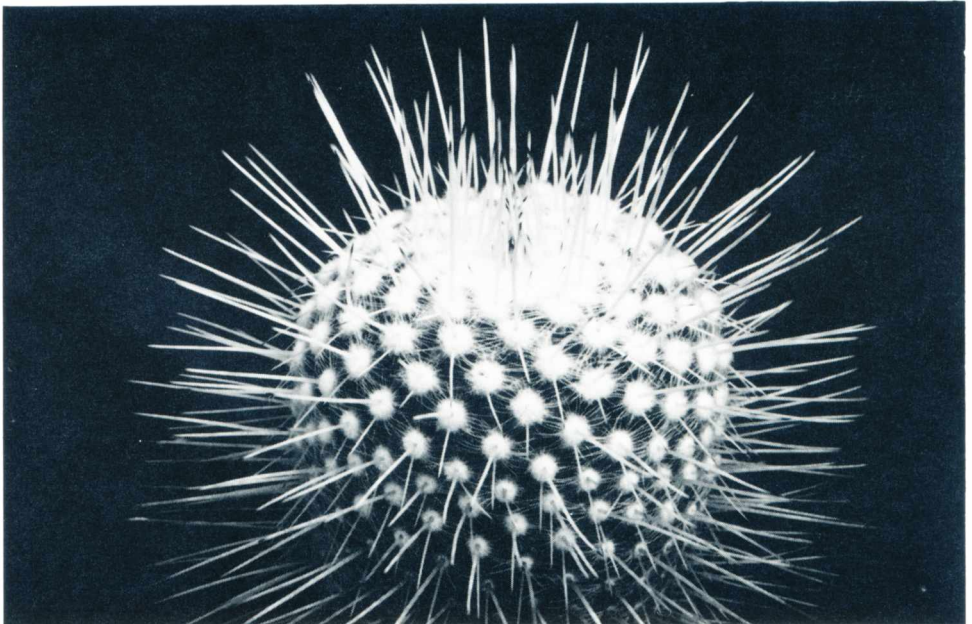
te areolen twee middendoorns, 1 lange (2,5 cm) afstaande en 1 minder lange naar beneden gerichte doorn. Zij zijn alle voorzien van een zwarte punt.

De bloemen, die ik overigens nog niet gezien heb, zijn crèmekleurig met een karmijnrode middenstreep. Volgens de literatuur bloeit de plant slechts spaarzaam. De vruchten zijn ongeveer 1 cm lang en ook karmijnrood.

De plant groeit in Centraal Mexico, in de provincie Hidalgo (San Luis Potosí, Cañon de Los Venados) op leesteenrotsen.

Aan deze schitterende plant is merkwaardig-erwijs in Succulenta zeer weinig aandacht besteed. Ik heb er de jaargangen vanaf 1953 op nageslagen en de naam van de variëteit geen enkele keer aangetroffen. *Mammillaria geminispina* zelf is twee keer genoemd en in

Foto van de schrijver

1963 treffen we zelfs een foto van een cluster-
 tertje aan met als enig commentaar dat het
 een van de vele mooie mammillaria's is.
 Toch is het een oude bekende die al in 1824
 officieel is beschreven door Haworth. De
 variëteit *nobilis* is zelfs al in 1783 door
 Lamarck als *Cactus nobilis* vermeld.
 Voor zo'n 'oude' plant hoeft het niet zoveel
 verwondering te wekken dat er een flinke
 handvol synoniemen bestaat, minstens 14,
 te veel om op te noemen dus. De twee
 bekendste zijn *M. bicolor* en *M. nivea*. In het
 bekende Verkadealbum vinden we overigens
 een afbeelding van een (geënte) plant
 onder de nogal gekunsteld aandoende
 Nederlandse naam ivoor-kranscactus.
 De plant lijkt veel op *M. parkinsonii* die ook
 grote clusters vormt en op soortgelijke
 groeiplaatsen voorkomt. De doorns van *M.*
parkinsonii zijn echter dikker en stugger dan
 de dunne, makkelijk brekende doorns van
M. geminispina. Verder staan de doorns in
 de nieuwgroei bij *M. geminispina* als een
 bundeltje recht omhoog terwijl die bij *M.*
parkinsonii gespreid staan. Bovendien heb-
 ben de crèmekleurige bloempjes van *M.*
parkinsonii geen karmijnrode maar een
 bruinroze middenstreep.
 Als de planten ouder worden is het verschil
 ook te zien aan de wijze van zodevorming:
M. geminispina spruit aan de basis en *M. par-*
kinsonii spruit in de kop door dichotome
 deling.
 Wat de verzorging betreft is er weinig te
 melden. De standaard behandeling voor
 mammillaria's voldoet uitstekend en enten
 is beslist niet nodig. Uiteraard moet niet
 over de witte planten zelf worden gegoten.
 De plant laat zich ook uitstekend zaaien,
 waarbij opvalt dat deze wat bedoornig
 betreft toch wel erg variabel is. Lang niet
 alle planten hebben zo'n uitgesproken
 lange middendoorn en vaak zijn de doorns
 nogal gekromd en scheef afstaand waar-
 door een warrige indruk ontstaat.

Mogelijk dat het aangeboden zaad niet
 altijd zuiver is. Is dat wel het geval, dan
 vraag ik me stiekem af of de status variëteit
 wel gerechtvaardigd is en niet vervangen
 moet worden door de aanduiding forma.
 Dan rest me nog te vermelden dat er ook
 een cristaat van *M. geminispina* bestaat. Deze
 mist echter de uitstaande middendoorns en
 is naar mijn smaak een stuk minder mooi
 dan de normale plant.

Literatuur:

- Backeberg, C. - Das Kakteenlexikon (1966)
- Haage, W. - Het praktische cactusboek (1963)
- Haage, W. - Kakteen von A bis Z (1982)
- Korevaar, L.C. e.a. - Wat betekent die naam (1983)
- Laren, A.J. van - Cactussen - Verkadealbum (1931)
- Shurley, E. - Verzeichnis der Artnamen und Synonyme
 von Mammillarien - Sonderheft 1983 des Arbeitskreises
 für Mammillarienfreunde e.v.

CORNWALL REVISITED

Jàn Jaap de Morree

In het januarinummer van *Succulenta* (1991) beschrijft Bert Jonkers diverse mesems die aan de zuidkust van Cornwall in Engeland voorkomen. Verlucht met een aantal fraaie foto's vermeldt hij, dat deze kaapse vetplanten door het relatief warme klimaat vaste voet op Engelse bodem hebben gekregen. Aangezien ons gezin deze zomer Cornwall als vakantiebestemming had, leek het me interessant om ook een blik te werpen op deze indringers.

Uiteindelijk werd onze bestemming echter de noordwestkust van Cornwall, omdat het toerisme daar nog niet zo sterk zijn stempel op de omgeving heeft gedrukt. Daar is het klimaat aanzienlijk stugger, wat direct effect heeft op de toeristenzwerm. Maar bij nader inzien ook op de groeimogelijkheden van mesems, want er was in de Bodmin Moors en langs de kust bij Port Isaac geen mesem te bekennen. Het ruige winderige landschap heeft de kaapse planten verhinderd om zo ver door te dringen. Ik was dus aangewezen op het verkennen van de inheemse flora. In Engeland is de succulente flora maar zeer spaarzaam vertegenwoordigd en ik zocht tevergeefs naar sempervivums, die ik in Zwitserland en Oostenrijk gewend was op elke rotsrichel tegen te komen.

Maar na een paar dagen bleek dat ook Engeland voor mij geheel onbekende soorten herbergde. Op vele van de gestapelde muurtjes die, vergelijkbaar met Yorkshire en Ierland, de weilanden omzomen, bloeide een sedum die ik van verre eerst nonchalant als *Sedum album* afdeed. Het witte vetkruid dat in België en Frankrijk weelderig op muurtjes voorkomt. Maar de bloemen stonden niet in trosjes op lange steeltjes.

Bij nadere beschouwing bleek dat het om een andere soort ging. De gedrongen planten vertonen grote gelijkenis met onze gele muurpeper, maar zijn getooid met witte stervormige bloempjes die een roze gloed hebben.

Lange de steile klifkust, maar ook diep in de Moors op de top van Brown Willy voelt deze vetplant zich thuis. Omdat ik als bioloog de geboorneerdheid heb om te denken dat ik de flora wel uit m'n hoofd ken, neem

Spargularia nedia

Foto's van de schrijver

ik nooit een zakflora mee op vakantie. Beschaamd richtte ik de volgende dag mijn schreden naar een boekhandel om deze soort van een naam te voorzien. Al snel werd toen duidelijk dat het om een op de Britse eilanden veel voorkomende soort gaat. De naam is dan ook *Sedum anglicum*. Maar voordat ik die kennis zou opdoen moest ik eerst nog een foto maken. Op de rotsige heuveltop van Brown Willy groeit de plant in gedrongen polletjes. Ondanks de felle wind en het wisselen van het licht door de voortjagende wolken, lukte het me om plat op mijn buik een foto te maken, die ook nog enig zicht geeft op het uitgestrekte achterland van de Moors.

De kinderen die moeite hadden om in de wind staande te blijven, zagen meewarig op mijn escapade neer, maar ze weten dat ik nooit lang aan deze gekte toegeef (een paar dagen later vond ik overigens grote pollen eenvoudig op ooghoogte langs de rotskust). Na deze vondst had ik me erbij neergelegd, dat er verder waarschijnlijk geen nieuwig-

heden zouden zijn te vinden. Wel bloeide overal het navelblad *Umbilicus rupestris*, maar daarmee heb ik nooit de associatie van een echte vetplant. Toch hoort deze bij de *Crassulaceae*.

Wie schetst echter mijn verbazing toen ik aan de kust op de ruïnes van het slot Tintagel - de vroegere verblijfplaats van de mythische King Arthur - een klein plantje vond met licht lilapaarse bloempjes. De bloembouw met vijf brede petalen maakte duidelijk dat hier zeker sprake was van een succulentachtig plantje uit een voor mij onverdacht geslacht. De houtige steeltjes en de dunne cilindervormige blaadjes stelden me voor een raadsel. De bloemen deden me denken aan ons akkeronkruidje spurrie, maar dan aanzienlijk groter. Na enig zoeken vond ik een fotogeniek plantje waarvan de bloempjes niet door de wind waren geteisterd. Maar nu nog de naam.

De eerstvolgende informatiestand van de National Trust bracht uitkomst. In een flora met rangschikking op kleur van de bloe-

Sedum anglicum op de top van Brown Willy.

men stond een goede afbeelding. De naam is greater sea spurrey, ofwel *Spergularia media*.

Een schijnspurrie met grote bloemen en succulente blaadjes. De succulentie van de bladeren is terug te voeren op de leefwijze direct bij de zoute kust. Zeekraal is bij ons in Nederland ook succulent en staat met zijn voeten in het zoute water. Op andere wandelingen vond ik deze plant steeds in rotsmuurtjes aan de kust. Meer landinwaarts komt hij niet voor.

Twee nieuwe - voor mij tenminste - Europese vetplanten gaan nu proberen om aan

het Hollandse klimaat te wennen (sorry Ben Groen).

Spergularia media

BOLIVICEREUS SERPENS (HBK)

BACKBG.

Ton Pullen

Noord-Perú herbergt een aantal interessante en fraaie cactussoorten, die echter weinig in cultuur worden gezien. De hier besproken bolivocereussoort is de moeite van het kweken waard.

Deze soort maakt kruipende, liggende, leunende of hangende takken met een doorsnede van 2-3 cm. Het aantal ribben bedraagt 8-12. De bruine areolen die onderling 5-8 mm van elkaar staan, dragen elk 10-15 randdoorns en (meestal) 1-2 middendoorns, die in kleur variëren van bruingeel tot vosrood. De middendoorns

kunnen een lengte van 3-4 cm bereiken. De rode, zygomorfe ('scheve') bloemen zijn rood van kleur. Ze bereiken een lengte van 4 cm. De helmknoppen zijn opvallend paars van kleur.

De planten bloeien van het voorjaar tot diep in de herfst. Daarbij zien we het verschijnsel optreden dat de laat in het seizoen verschijnende bloemen korter en gedrongener zijn dan de 's zomers gevormde bloemen.

De plant op de foto groeit met twee soortgenoten in een grote hangpot die bovenin mijn kas hangt. Het zijn zaailingen uit 1980 die zich inmiddels vanaf de basis sterk vertakken, waarbij de langste takken een lengte van 20 cm bereikt hebben.

Deze mooie soort is niet moeilijk te kweken. Omdat de planten in een hangpot groeien hanteer ik de methode, waarbij de pot ongeveer eens per twee weken in een bak

Foto van de
schrijver

met water wordt gezet en daar de tijd krijgt zich volledig vol te zuigen met water. Daarna wordt hij weer bovenin de kas opgehangen en blijft daar totdat hij volledig droog is en de volgende dospelbeurt (bij goed weer) plaatsvindt. Aan het water wordt nu en dan wat vloeibare mest toegevoegd. Deze soort is niet bijzonder kieskeu-

rig en groeit in elk grondmengsel en in lava goed. In de winter blijft de plant volledig droog.

De soort is afkomstig uit de omgeving van de stad Huancabamba in noord-Perú.

Soorten van het geslacht *Bolivicereus* kunnen ook aantreffen onder de geslachtsnaam *Borzicactus*.

TWEE SEDUMS VAN HET STUBAIDAL IN OOSTENRIJK

Jan Jaap de Morree

In mijn ongeregeld verschijnende afleveringen over de Europese inheemse vetplantenflora wil ik de aandacht vestigen op een tweetal kleine vetplanten uit het geslacht *Sedum* die in het hooggebergte groeien.

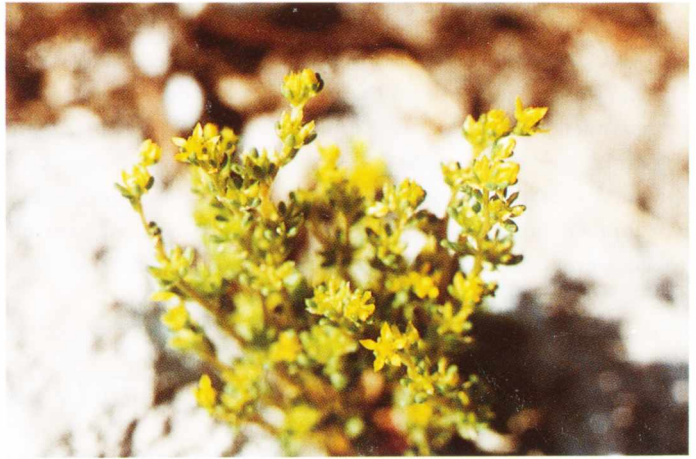
In de vakantie gaan we graag de bergen in om huttentochten te maken. Al klimmend heb je dan alle tijd om de vegetatie te bekijken. Deze wisselt heel sterk vanaf de dalbodem, via de boomgrens en de alpenweiden tot de sneeuwrens. Op elk niveau is er een eigen flora en door jarenlange observatie kan je al voorspellen welke planten in een bepaalde grondsoort op bepaalde hoogte zullen voorkomen. Dit is ook het geval met de vetplanten. In het dal groeit vaak wit vet-

Sedum alpestre

Foto's van de schrijver

Sedum
alpestre

blad (*Sedum album*), tripmadam (*Sedum reflexum*) en *Sedum dasyphyllum*. Ook de gewone huislook *Sempervivum tectorum* voelt zich hier thuis. Op enige hoogte komen soorten zoals *Sempervivum arachnoideum* (spinrag-huislook) en *Sempervivum calcareum* voor en bij de gletsjers is *Sedum atratum* te vinden. Over deze laatste heb ik al eerder in Succulenta geschreven.

De soorten die het onderwerp van dit artikel zijn komen zeker niet alleen voor in het Stubaidal. Het zijn wijdverspreide soorten die bijna overal in de alpen groeien boven 1500 meter, hoewel deze ondergrens zeker geen absolute is, maar wordt bepaald door

de concurrentie van andere planten. *Sedum alpestre* kwam ik voor het eerst bewust tegen langs een beekbedding. Ik was op mijn wandelingen al vaker van deze plantjes tegengekomen en had gedacht dat het hier om een veel te los gegroeide vorm van *Sedum acre* (muurpeper) ging. Maar de bloempjes hadden wel erg kleine kelkbladen in vergelijking met de gele sterretjes van muurpeper. Ook waren de los ingezette blaadjes aan de stengels anders van vorm. De begeleidende foto geeft dit duidelijk weer. Een in planten geïnteresseerde Oostenrijker wist me toen te vertellen dat het om een geheel andere soort ging. Dit heb ik

Sedum
annuum

later aan de hand van de gemaakte foto's ook in meerdere flora's kunnen verifiëren. Het is kwetsbaar eenjarig spul dat in een korte levenscyclus veel zaad produceert. Bij wandelingen op grote hoogte kwam ik, dacht ik, dezelfde plant weer tegen. In gletsjerpuin en tussen rotsblokken langs de hoger gelegen paden groeide een gedrongen kleine sedum, die was getooid met kleine rode stipjes op de bladeren en oranje stippen op de gele kelkbladeren van de bloemen. In eerste instantie schreef ik die andere kleur toe aan de hogere lichtintensiteit op grote hoogte (2000-3500 m). De naam *Sedum alpestre* die ik zojuist had geleerd duidt toch logischerwijze op alpine regionen? Het alpine klimaat heeft bij veel planten ten slotte aanpassingen tot gevolg. Paardebloemen in het dal vormen grote pollen, maar op 2000 m hoogte komt de vrijwel stengelloze bloem niet boven de korte alpengrassoorten uit. De aantrekkelijke kleine sedumpolletjes - tenminste voor mij, maar vast niet voor alle rotstuinliefhebbers - verleidden me om ze op de gevoelige plaat te zetten. Toch was die conclusie wat betreft de naamgeving te voorbarig. Het betreft hier een geheel andere soort die alleen op grote hoogte leeft. De naam is *Sedum annuum*. *Sedum alpestre* houdt het bij de lagere regionen.

Omdat we een lange vakantie van vier weken hielden was het mogelijk om enige weken later de vruchten van *Sedum annuum* waar te nemen. De zaaddozen hebben net als de bloemen een stervorm met vijf punten en ze vertonen enige gelijkenis met de zaaddozen van mesems. Als de vruchten nog niet zijn verdroogd, hebben ze een donkerrode kleur. Dit in tegenstelling tot een lichtgroene kleur bij *Sedum alpestre*. Als ze geheel zijn uitgedroogd hebben de sterretjes een kleur als van stro. Kleine bruine zaadjes liggen te wachten tot wind en regen ze naar de directe omgeving uitspoelen om

de volgende generatie plantjes te waarborgen. De planten die hebben gebloeid sterven af.

De jonge zaailingen kunnen nog dezelfde herfst opkomen en worden door het maandenlang aanwezige sneeuwdek beschermd. Natuurlijk probeerde ik een paar plantjes van beide soorten in mijn rotstuin uit. Hier wordt dan binnen de kortste keren duidelijk dat ze in de alpen een eigen positie op grote hoogte hebben bevochten, waarbij andere soorten het harde alpine klimaat niet aankunnen. In een tuintje op zeeniveau is de leefsituatie heel anders en worden ze al snel verdrongen door de weligtierende sempervivums zoals het spinraghuislook.

ANATOMISCHE AANPASSINGEN BIJ CACTUSSEN

3. ANDERE BESCHERMINGSMECHANISMEN

Jan Jaap de Morree

In de vorige artikelen is de ontwikkeling van doorns, areolen en axillen aan de orde geweest. Hoewel doorns een krachtig middel zijn om zich te verdedigen, hebben vele cactussoorten naar andere middelen gegrepen om lastige aanvallers van zich af te houden. Nu zijn deze aanvallers er in vele soorten en maten en er is dan ook een scala van verdedigingsmechanismen ontwikkeld. In deze aflevering komt er een aantal voor het voetlicht.

Als eerste middel ter verdediging kan een plant stoffen in zijn plantelichaam vervaardigen die giftig zijn voor de grage eters. Heel bekend zijn de zogenaamde alkaloiden. Dit zijn zeer bittere stoffen, waarvan vele braakverschijnselen opwekken. Bij *Lophophora williamsii* zijn er al 56 verschillende aangetroffen, waarmee duidelijk wordt waarom deze onbedoornde cactus in de strijd om het bestaan niet het onderspit heeft gedolven. Het geestverruimende mescaline (tot 1% van de droge stof in de plant) is dus maar één van de stoffen die deze plant ter verdediging aanwendt. Hoewel *Lophophora* de bekendste alkaloidbevattende cactus is, zijn er nog veel meer. Een aantal daarvan wordt dan ook eveneens door de Peyote-indianen genuttigd. Ik meen gelezen te hebben dat *Epithelantha*, *Turbincarpus* en *Ariocarpus* tot de slachtoffers behoren. Verder is bekend dat in zo verschillende geslachten als *Pereskia*, *Trichocereus*, *Opuntia*, *Stenocereus* en planten als *Coryphantha macromeris* en *Mammillaria longimamma* veel alkaloiden aanwezig zijn. *Trichocereus pachanoi*, onze entstam, zou ook geestverruimende middelen bevatten.

Een tweede middel met grote effectiviteit is taai slijm (mucine). Dit is een zeer ingewikkeld molecuul van aaneengeschakelde suikerketens. In *Ariocarpus* en *Buiningia* komt men het bijvoorbeeld tegen op het moment dat men planten gaat enten, maar ook *Eriocereus jusberti* heeft het een beetje. Het plakt overal aan vast en is bijzonder lastig te ver-

Bestuur

Voorzitter: F. van Tricht, Bachstraat 3, 5283 KK Boxtel, 04116-84250.

Secretaris: F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad, 03200-41379.

Penningmeester: B.B. Krijnen, Tweelingenlaan 27, 5632 AW Eindhoven, 040-415497.

Vice-Voorzitter: J. Jagerszky, Jan Visserhof 4a, 5709 EG Helmond, 04920-10275.

Ledenadministrateur: M.J. van Eijnsden, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen.

Belgische Belangen: J. de Wael, St. Rumoldusstraat 109, 1851 Grimbergen, België, 02-2693864.

Propaganda: W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort, 03484-1083.

Verenigingsartikelen: E. v. Die-v. Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, 08388-3579.

Lidmaatschap

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen en opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur.

Kosten lidmaatschap: Leden in Nederland en België *f* 40,-/Bfrs 725, hier wonende jeugdleden *f* 20,-/Bfrs 365; elders wonende leden *f* 50,- p.j.

Financiële Zaken

Betalingen via bankrekeningen t.n.v. Succulenta, Eindhoven:

In Nederland: Rek.nr. 55.32.38.981 bij ABN/AMRO en Gironr. 680596 bij Postbank.

In België: Rek.nr. 000.1141809-22 bij Belgische Postgiro.

In Duitsland: Rek.nr. 15.65.907/019 bij ABN/AMRO te Aken.

Overige landen Europa: Betalingen bij voorkeur per gekruiste (crossed) Eurocheque.

Tijdschrift Succulenta

Het verschijnt 2-maandelijks in de even maand (dus 6 keer per jaar).

Kopij

Aanlevering van kopij:

Voor de witte pagina's is de sluitingsdatum de 15e van de even maanden, zenden aan: A. van Uijen, Graadt van Roggenweg 5b, 3531 AA Utrecht.

Voor de gele pagina's is de sluitingsdatum de 5e van de oneven maanden, zenden aan: F.R. de Groot, Punter 26-19, 8242 EA Lelystad.

Redactie

A. van Uijen, Graadt van Roggenweg 5b, 3531 AA Utrecht (Hoofdredacteur).

L.E. Groen, Alexanderweg 72, 6721 HH Bennekom.

J.J. de Morree, Kon. Emmalaan 23, 2264 SH Leidschendam.

Verenigingsnieuws

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad.

Redaktieraad

R. van Donkelaar, A.B. Pullen (voorzitter) en B. Zonneveld.

Correspondentieadres: A.B. Pullen, Pr. Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen.

Advertenties en Vraag en Aanbod

J.M. Smit-Reesink, Pr. Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel. 08389-17551.

Advertentietarieven

1/16 pag. *f* 30,-/Bfrs 600; 1/8 pag. *f* 55,-/Bfrs 1100; 1/4 pag. *f* 85,-/Bfrs 1700; 1/2 pag. *f* 140,-/Bfrs 2800; 1 pag. *f* 240,-/Bfrs 4800.

Kortingen op aanvraag.

Verkoop losse nummers

P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel.

Instellingen

Bibliotheek

J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus à *f* 1,50/Bfrs 30 te bestellen op giro rek.nr. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

Clichéfonds

J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Diatheek

J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum, tel. 045-272461.

Plantencentrale v/h Ruilen z. Huilen

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

Boekenverkoop en verenigingsartik.

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

Bestellen uitsluitend door overschrijving van het juiste bedrag op giro rek.nr. 37.42.400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Lunteren, onder vermelding van het gewenste artikel.

Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Eindhoven.

ZAADLIJST 1992

BERCHT

Bestel nu mijn nieuwe zaadlijst. Vele zaden die U zoekt zult U hierin vinden. Naast zaden, verzameld in de natuur in Brazilië en Argentinië, vindt U vele soorten uit de geslachten Acanthocalycium, Astrophytum, Cereus, Pilosocereus, Echinocereus, Disco- Noto- en Pediocactus, Echinopsis, Gymnocalycium, Lobivia, Mammillaria, Neochilenia, Thelocephala, Parodia, Agave, enz. enz. Kortom, meer dan 1500 soorten wachten op U.

Bestel de zaadlijst bij:

L. Bercht, Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen. Tel. 03483 - 2300.

(Bij afwezigheid kunt U het telefonische antwoordapparaat inspreken).

(Portokosten worden vergoed bij bestellingen boven f 10,-)

Onze nieuwe zaadlijst is verschenen

De lijst is verkrijgbaar door het storten van f 1,50 op gironummer 150 98 30 t.n.v.

Bloemen- en plantentuin

VAN DONKELAAR

Werkendam

Laantje 1

Tel. 01835-1430

Giro 150983

1992

is een jaar met iets speciaals in de vorm van een dag extra. Dat lijkt ons een goede aanleiding om dit jaar het seizoen juist op die dag te openen. Op alle plaatsen die u dan koopt krijgt u een *korting van 20%*!

Met ingang van het nieuwe seizoen zijn de openingstijden verruimd. Verder kunt U voortaan bij ons ook terecht voor etiketten, pennen en potten.

Wilt U alvast een indruk krijgen van wat U kunt verwachten vraag dan de *gratis sortimentslijst* aan.

GEOPEND van 29 februari t/m 31 oktober op zaterdag van 9 tot 4 uur.
Op andere dagen bent u welkom na telefonische afspraak.

FRANS NOLTEE

CACTUSSEN en andere VETPLANTEN

ROTTERDAMSEWEG 88

3332 AK ZWIJNDRECHT

Tel. 078-124200 / 010-4420776

Jubilea

40 JAAR

Helderman Mr. E.J., Wormerveer
Strang Dr. A., Aerdenhout
Bulthuis A.N., Cothen
Boutens W., Goes

25 JAAR

Middelgeditch H., Hetton/Hole DH50HS, Groot-Britannië
Rowley G.D., Early Reading, Groot-Britannië
Jardin Exotique P.B. 105, Monaco, Monaco
Boekstal T.B., Muiderberg
Craats H.F.A. van der, Purmerend
Gijsbert H., Den Helder
Boender M.P., Beverwijk
Hoven J.H.M.W. van den, Bentveld
Duin T. van, Noordwijk
Backhuys Dr. W., Oegstgeest
Knoope B.E., Bodegraven
Weerd Drs. P.H. v.d., Den Haag
Lubbe B. v.d., Den Haag
Koopman H.L., Den Haag
Olyrhook W., Gouda
Kurvers J., Capelle a.d. IJssel
Korpel C., Maasdam
Geus J. de, Maasdam
Jansen-Straatman A.M., Bilthoven
Schippers M., Ermelo
Frijters J.A., Standdaarbuiten
Emmers J.H., Sprang Capelle
Ettekooven C.H. van, Helmond
Boom J.C. van den, Beek en Donk
Vostermans J.H., Venlo
Sommen Th. van der, Budel
Coenen P.P.J., Mechelen
Maassen Joh., Schaesberg
Giepmans P.J.A., Wychen
Elk C.G.M. van, Ewijk
Knipborst's Wet. Boekh., Wageningen
Smit-Reesink Mevr. J.M., Bennekom
Bulder C.J.E.A., Bennekom
Leusink Mevr. M., De Klomp
Wagenaar Hummelinck Dr. P., Brummen
Have Ten J., Apeldoorn
Ponte Mej. H.P., Apeldoorn
Oskam C., Enschede
Wierda J.A. Dr., Hengelo
Brugge Ter A.B., Almelo
Looze H.J. de, Heerde
Corbier K., Joure
Lange G. de, Joure
Veenstra J.W., Sappemeer
Beks D.J., Haren
Kruiter R.J. Paterswolde

AFDELINGSJUBILEA

1 jan. 1992 's Gravenhage e.o. - 5 jaar
1 mei 1992 Hoeksche Waard - 20 jaar
1 april 1992 IJsselstreek - 30 jaar

Evenementenkalender 1992

in 1992	Helaas geen Goudse cactusbeurs.
10 April	Officiële opening van de Floriade 1992.
11 April	Algemene Jaarvergadering, info zie elders in dit blad.
25-26 Apr	Internotobijeenkomst in Birkweiler-Landau, Duitsland.
25-26 Apr	Hortusdagen.
2 Mei	De Friese cactus- en vetplantenbeurs.
2-9-16 Mei	Opendagen bij leden van de afd West Brabant.
9-10 Mei	Succulentententoonstelling en beurs van de afd Haarlem, info bij Hr Droog 023-364325.
23 Mei	4e Vlaamse plantenbeurs, de clubs van Poeke, te Lotenhulle, België.
28 Mei	Hemelveerdsdag, Cactustentoonstelling en beurs van de afd Achterhoek, in en om het E.N.O. te Groenlo.
31 Mei	2e Liempdse plantenliefhebbersmarkt, info bij Hr van Tricht 04116-84250.
7 Juni	Tentoonstelling ver. Cactusweelde-Noorderkempen, België.
20-21 Juni	Ruil- en verkoopbeurs ver. Aylostera te Aalst, België.
28 Juni	11e Opendeurdag van ver. Grusonia, België.
28 Juni	Opendeurdag bij leden van de ver. Leuchtenbergia, België.
1-2 Aug	Opendeurdagen ver. Aylostera, België.
23 Aug	Grote ruilbeurs van de afd West-Brabant.
5 Sept	Cactus en vetplantenmarkt afd Nijmegen.
19-20 Sept	Hortusdagen.
3 Okt	Ruilbeurs van het Noorden te Zuid Laren.

Afdelingsnieuws

Afd. Achterhoek

13 Febr, Jaarvergadering met aansluitend dia's van Tenerife.

12 Mrt, Practicumavond.

9 Apr, een gastspreker.

Afd. Arnhem

13 Febr, Voordracht door de hHr. B. Groen.

7, 8, 9 Febr, Deelname tuinbouwbeurs Rijnhal, Arnhem.

12 Mrt, Voordracht Hr. R. Mayer.

Plaats: Speeltuinver. Tuindorp, achter Floralaan 18, Wageningen. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Brabant-België

28 Febr, Madeira in bloei, dialezing door D. Jacobs.

27 Mrt, Rebutia deel I, dialezing door F. Gruwez.

Plaats; Horteco, de Bavaylei 116, Vilvoorde. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Delfzijl e.o.

5 Mrt, Jaarlijkse Feestavond.

19 Mrt, gezamenlijke vergadering met Drenthe en Groningen, spreker Hr Goossens.

2 Apr, Hr Schwab houdt een lezing.

Plaats; Groene Weide, Snelgersmastr. 15, Appingedam. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Drenthe

12 Febr, Dialezing door A. Schans over aasbloemen.

11 Mrt, Hr Braamhaar houdt een lezing met dia's over Texas.

19 Mrt, gezamenlijke avond met Delfzijl en Groningen, gastspreker is Hr Goossens uit België.

1 Apr, lezing van F. v.d. Linde en zaaduitreiking voor de zaaiwedstrijd.

Afd. Flevozoom

17 Febr, avond voor de beginners door R. de Groot en H. de Jong.

16 Mrt, Ben Groen laat ons meegenieten van zijn recente reis door Zuid-Afrika.

Plaats; Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Fryslân

11 Febr, Belevissen van een cactusliefhebber, dia's met een praatje door Anne Veenstra.

10 Mrt, onderlinge ruilavond.

Plaats; Zalencentrum Tivoli, Huizumerlaan 59, Leeuwarden. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Gooi- en Eemland

13 Febr, afdelingsavond.

Plaats; Grote zaal van Goede Herderkerk, Simon Stevinweg 146, ingang Lieve de Keylaan, Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Gorinchem-Den Bosch

10 Febr, Ludwig Bercht laat dia's zien van zijn reis in Argentinië, te Sprang Capelle.

Afd. Gouda e.o.

20 Febr, Hr A. Visser geeft een lezing over caudiciforme planten.

19 Mrt, Carla Wolters geeft een lezing over Brazilië.

Plaats; 't Brandpunt' Turfmarkt 58, Gouda. Aanvang 20.00 uur.

Afd. 's Gravenhage e.o.

25 Febr, lezing door Peter vd Weerd, plant vd maand mesems.

24 Mrt, wij laten u iets zien over de opbouw van de kassen op de Floriade, plant vd maand uit Argentinië.

Plaats; Grote zaal sporthal 'Zuidhaghe', Melis Stokelaan 1201, Den Haag. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Noord- en Midden-Limburg

28 Febr, Hr S. Linssen houdt een dialezing over de opbouw van de verzameling.

27 Mrt, dialezing door Hr H. De Looze, 18.000 km door de VS met Rowley deel 2.

Plaats; zaal van de kanovereniging 'de Viking', Vikingweg 1, Venlo. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Tilburg

10 Febr, De bergen rond Las Vegas door W. Alsemgeest.

Plaats; Kasteelhoeve, Hasseltstr 256 Tilburg. Aanvang 20.00 uur.

Afd. West-Brabant

22 Febr, Bijeenkomst

21 Mrt, Bijeenkomst.

Plaats; cafe rest. 'De Linden', Markt 82, Etten-Leur. Aanvang 14.00 uur.

Afd. Zuid-Limburg

10 Mrt, tuinen en collecties met Alpenflora in Zld Duitsland en Oostenrijk door W. Dams.

7 Apr, Praktijkavond tevens ruil- en verkoopavond.

Plaats; Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Zwolle

Plaats; Centrum voor Tuinbouwonderwijs, Prinses Margrietstraat 2, Zwolle. Aanvang 19.30 uur.

Nieuws van onze belgische zusterverenigingen

Aylostera

14 Febr, Zuid-Afrika de Magaliegerebbergen door Vereyken.

13 Mrt, zaaien van cactussen en vetplanten door J. Keymeulen.

10 Apr, begin en evolutie van een verzameling door van Tulden.

Plaats; Rafter van de Stadsschool, Vredeplein te Aalst. 20.00 uur.

Cactusweelde Noorderkempen

20 Febr, Interne kwis en diabeelden over Cactus en zomeer door E. Verlinden.

19 Mrt, diavoordracht over California deel I door F. Lampo.

Plaats; lokaal 'Vogelzang', Miksebaan 25, Braschaat. Aanvang 20.00 uur.

Crusonia

14 Febr, gespreksronde over de werking en toekomst van Crusonia in Don Bosco te Torhout.

13 Mrt, Nevada en Utah door F. Lampo, in Prinsendreef te Ardoois.

10 Apr, Zuid Afrika door Willy Vereyken, in Don Bosco te Torhout.

11-18 Apr groepsreis naar Spanje, samenwerking met de club van Poeke.

Leuchtenbergia

21 Febr, Over zaaien en monotypische geslachten.

27 Mrt, Insekten door M. Gennotte.

Plaats; Dienstencentrum, Schoolstraat 44, Schilde. Aanvang 20.00 uur.

Diversen

HET TIJDSCHRIFT CACTUSSEN EN VETPLANTEN.

In September '91 was Succulenta zo vriendelijk een oproep van onze vereniging te plaatsen.

Het betrof een aanbod om tegen een gunstige prijs kennis te maken met ons Vlaamse tijdschrift 'Cactus en Vetplanten'. In dit stukje zijn wij vergeten ons gironummer te vermelden.

Daarom hier dus deze herhaalde aanbieding.

Een ieder kan éénmalig kennis maken met ons tijdschrift voor de gunstprijz van f 22,-, normaal kost dit blad f 27,-.

U krijgt daarvoor iedere maand een vakblad plus een bijblad van meestal 16 pagina's.

U stort f 22,- op de Postbank in Amsterdam op girorekening 5782582 tnv Cactus en Vetplanten, Kasteellei 111 te B 2110 Wijnegem.

U kunt ook een proefnummer aanvragen op hetzelfde adres.

E. van Hoofstadt, België

Verenigingsnieuws

Lelystad Jan 1992

aan: De Ereleden van Succulenta

De Leden Van Verdienste van Succulenta

De Leden van Bestuur van Succulenta

De Beheerders van de Instellingen van Succulenta

De Vertegenwoordigers van de Afdelingen van Succulenta

De Leden van Succulenta

Geachte Mevròuw/Mijnheer,

Bij deze nodigen wij U uit tot het bijwonen van de Algemene Vergadering op 11 April 1992. Deze zal gehouden worden in het Jeugdhuis a/d Kerkstraat te Werkendam, aanvang vergadering 14.00 uur. Voor het dagprogramma en inschrijving zie elders in dit blad.

AGENDA

1. Opening door de voorzitter.
2. Goedkeuring van de notulen van de Algemene vergadering van 2 Nov 1991. Deze notulen staan afgedrukt in Succulenta van Febr 1992.
3. Mededelingen en beleidszaken.
4. Ingekomen stukken.
5. Jaarverslag van de secretaris.
6. Het Financiël Jaarverslag van de penningmeester. Dit staat elders in dit nummer afgedrukt.
- 6.1 Verslag van de kascommissie.
- 6.2 Benoeming van een nieuwe kascommissie.
7. Jaarverslag van de Instellingen. Dit staat elders in dit nummer afgedrukt.
8. Verkiezing nieuwe bestuursleden.
De secretaris Hr E.R. de Groot is aftredend, niet herkiesbaar. Kandidaat is Hr J. van Alten, voorgedragen door de afd Noord- en Midden Limburg.
Bestuurslid Hr de Wael, is aftredend. Hij is herkiesbaar, er zijn geen tegenkandidaten voorgedragen.
Bestuurslid Hr Alsemgeest is na 6 jr aftredend. Kandidaat Hr P.J.M. Knippels, voorgedragen door afd Den Haag.
9. Rondvraag.
10. Vaststellen datum en plaats van de volgende Algemene vergadering. Voorstel 31 Okt 1992 in 'De Reehorst' te Ede.

F.R. de Groot, secretaris

AAN DE LEDEN VAN SUCCULENTA EN AAN DE DEELNEMERS VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN 11 APRIL 1992 TE WERKENDAM.

De Algemene Ledenvergadering van 11 April 1992 zal worden gehouden in het Jeugdhuis aan de Kerkstraat te Werkendam.

Door de afdeling Gorinchem-Den Bosch wordt U het navolgende programma geboden.

- 10.00 uur Ontvangst met koffie en opening van een foto- en diatentoonstelling.
- 10.30-12.00 uur Bezoek aan de Succulententuin van de fam van Donckelaar, Laantje 1a. Alle kassen zijn voor de bezichtiging opgesteld.
- 12.00 uur Apéritief en prijsuitreiking foto- en dia-wedstrijd.
- 12.30 uur Gelegenheid voor een uitgebreide Brabantse koffietafel.
- 14.00- ± 16.00 uur Algemene ledenvergadering.

Werkendam is per bus bereikbaar, lijn 120 vanaf station Gorinchem vertrek 10 min na elk uur.

Brabantse koffietafel

De kosten bedragen f 15,- per persoon. Indien u van deze maaltijd gebruik wilt maken dient U f 15,- over te maken op postgiro 1116968 t.n.v. M. Jamin, Jan Oomsstr. 6, Ammerzoden.

Meer inlichtingen over deze dag ook over de foto- en dia-wedstrijd, kunnen worden verstrekt door Chel Jamin tel. 04199-3856.

(Zie ook de informatie elders in dit blad.)
Chel Jamin, secretaris afd. Gorinchem-Den Bosch.

BIBLIOTHEEK SUCCULENTA.

Jaarverslag 1991.

In het verslagjaar 1991 werd door 35 leden gebruik gemaakt van de bibliotheek. Hieronder waren 8 leden, welke voor het eerst gebruik maakten van de bibliotheek.
In totaal werden 55 pakjes met boeken en tijdschriften verstuurd. Het totaal aantal uitgeleende boeken en tijdschriften bedroeg ongeveer 150, hetgeen circa 20 minder is dan in 1990.
Wat betreft fotokopieën werden er voor 5 verschillende leden ongeveer 200 kopieën gemaakt uit 25 verschillende boeken of tijdschriften.
In 1991 werd het aantal boeken en tijdschriften

weer uitgebreid met onder andere het eerste deel van "Die Gattung Mammillaria" van Reppenhausen, "Tillandsia" van Isley en "The illustrated Encyclopaedia of Cacti" van Innes & Glass.
Bovendien zorgde een schenking van het oud-Succulenta lid de heer Schomper voor de aanvulling met een aantal oudere boeken, onder andere "Le Peyotl" van Al.Rouhier uit 1927 (in de franse taal).

In 1991 werd de catalogus van de bibliotheek op diskette gezet, zodat de laatste aanvullingen nu eenvoudig te verwerken zijn.

Het jaar 1991 laat helaas weer een toenemend aantal lezers zien, welke de door hen geleende boeken aanzienlijk langer in hun bezit houden dan de bedoeling is (één maand). Met toestemming van ondergetekende is er voor een bijzondere situatie altijd de mogelijkheid om een langere periode overeen te komen.

Strijen, 12 december 1991.
De bibliothecaris, J.Ch.A.Magnin.

JAARVERSLAG VAN DE DIATHEEK, TOT OKTOBER 1991.

Het aantal aanvragen in het jaar 1991 bedroeg tot nu toe 4.

Hetgeen bijzonder laag is, de cijfers zijn als volgt: 1988 - 12 aanvragen, 1989 - 15 aanvragen, 1990 - 8 aanvragen en dan in 1991 - 4 aanvragen.

Er zijn dankzij de medewerking van de heer van Zuijlen te Oss twee catalogi van de dia's van de diatheek, een op nummer en een op alfabet. Deze kunnen tegen kopiëerkosten-vergoeding worden aangevraagd.

Verder zijn er een aantal diaseries in de maak, hierover spoedig meer in de gele pagina's van Succulenta.

Dit was, in het kort, het verslag over 1991.

J. Deckers, diathekaris.

JAARVERSLAG VAN DE PLANTENCENTRALE 1991

Het ziet er naar uit dat we op de goede weg zijn met de nieuwe opzet van de plantencentrale.

Dit jaar waren er 11 (vorig jaar 7) mensen die planten aanboden en 32 (9) aanvragen voor de lijst.

De plantenlijst is bovendien naar alle afdelingssecretariaten verstuurd.

Ook waren er veel aanvragen voor pakjes met planten door beginnende succulentenliefhebbers.

Ieder nieuw lid krijgt nu een foldertje meegestuurd, waarin staat dat hij/zij als beginnend lid een pakje met plantjes kan aanvragen.

Daar werd goed gebruik van gemaakt, de aanvragen liepen het hele jaar door: in totaal 78 (48) aanvragen.

Het jaar werd afgesloten met f 332,55 (f 343,50) op de giro.

Mevr E. van Die- van Wijnen

Notulen van de Algemene Ledenvergadering

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op 2 Nov 1991 in "De Reehorst" te Ede. Aanvang 13.00 uur.

Bericht van verhindering ontvangen van Hr de Bekker, Hr de Poorter en Hr van Tilborg.

1. OPENING

De voorzitter heet alle aanwezigen van harte welkom en begint met "het boetekleed aan te trekken", hij is n.l. aan het eind van de Voorjaarsvergadering vergeten de organiserende afdeling, Noord- en Midden-Limburg te bedanken voor de zeer geslaagde organisatie van deze vergadering.

Hij spreekt de hoop uit die fout bij deze goed gemaakt te hebben. De notulen van de Voorjaarsvergadering zijn helaas 1 maand te laat gepubliceerd, een fout die we eveneens in de toekomst proberen te vermijden.

Er is geen commentaar op de gepubliceerde agenda binnen gekomen. De genoemde begroting (punt 5) zal worden uitgereikt. Verder stelt de voorzitter voor om ten gunste van een vloeiend verloop van de vergadering de punten 3 en 4 om te wisselen.

2. Goedkeuring van de notulen van de Algemene Ledenvergadering van 13 April 1991.

De tekst over de kalender (punt 11) kan voor misverstand vatbaar zijn, men dient in plaats van 1991, de kalender voor 1992, en voor 1992, de kalender voor 1993, te lezen.

Met betrekking tot de afschrijving van de computer (punt 8) meldt de Hr Vrenken dat de afschrijving wel op de balans ad f 1012,02 staat.

Met dank aan de secretaris worden de notulen goedgekeurd.

3. Mededelingen en beleidszaken.

Het bestuur heeft besloten om, in voorkomende gevallen, een lid dat zich in een jaar bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt, in het zonnetje te zetten en een tastbare herinnering aan te bieden. Voor 1991 is dat Hr J.H. Emmers geworden, omdat deze man al sedert jaren het grootste aantal leden aanbrengt. Hr Emmers kan niet aanwezig zijn. Daarom zal Hr Jamin, tijdens hun afdelingsbijeenkomst de bokaal overhandigen.

Het is gebleken dat bij enkele bestuursleden de werkdruk onverantwoord groot is. De secretaris moet herhaaldelijk ca. 30 uur per week aan Succulenta besteden en de ledenadministratie maakt regelmatig weken van 10 uur. Een en ander is aanleiding om de taken "op te schonen" en mogelijk tot een herindelinge te komen of zelfs uitbreiding met een 2e secretaresse/secretaris en meer aandacht voor de propaganda. De voorzitter hoopt voor het aantreden van nieuwe bestuursleden, voorjaar 1992, een leidraad gereed te hebben.

Er zijn een groot aantal activiteiten die goed lopen o.a., Plantencentrale, Clichéfonds, voorbereidingen deelname aan de Floriade. Actie Welkomstabonnement heeft ca. 100 leden opgeleverd, hoofdzakelijk uit België. Gebruik van de bibliotheek blijft konstant maar de diatheek kan veel beter gebruikt worden. Ook de bijdrage van de leden aan artikelen voor het tijdschrift kan veel beter.

4. Ingekomen stukken.

Er zijn schriftelijke aanmeldingen binnen gekomen van twee kandidaat-bestuursleden. De afdeling Noord- en Midden-Limburg stelt Hr J. van Alten kandidaat voor de functie van secretaris en Hr P.J.M. Knippels uit Den Haag, geen afdelingslid, stelt zich kandidaat voor een PR-functie.

Het ligt in de bedoeling om hier een jaarlijks terugkerende traditie van te maken.

De voorzitter dankt de toelichters en last nu de pauze in.

De vergadering wordt heropent, de voorzitter vraagt om reacties over de esthetische en inhoudelijke veranderingen aan het tijdschrift.

Er zijn vragen over details en lay-out, een enkele meent dat de wijzigingen te gering of niet fraai genoeg zijn maar over het algemeen kan men zich wel in de opzet vinden. Er zijn verzoeken om vooral aandacht te schenken aan de leesbaarheid m.n. het contrast en de lettergrootte. Er zijn vragen of er gedacht is aan de consequenties voor de advertenties en eventuele opzeggings van leden. De discussie gaat verder over de door het bestuur gehanteerde werkwijze. Door vrijwel alle punten in mededelingen en beleidszaken onder te brengen bestaat er voor de leden geen inzicht meer in de te behandelen zaken, er is geen voorbereiding mogelijk ook ontbreken financiële gegevens over de voorstellen van het tijdschrift. Er is ook kritiek op de financiële informatie m.b.t. de begroting 1992, deze is minder dan men gewend is.

Er zijn een aantal nieuwe activiteiten gestart, vervangende kalender, computer in de hobby, thema-activiteiten samen met de botanische tuinen, boekenmarkt, de gesprekken over samenwerking met onze Belgische collega's worden steeds frekwenter en intensiever, bij het tijdschrift zijn al duidelijk verbeteringen zichtbaar, al deze activiteiten kosten veel (vrije) tijd en inspanning. Het tijdschrift: hoofdredakteur Aat van Uijen licht, middels overhead projectie, de plannen voor de toekomst toe.

De wijzigingen zullen zijn: a. in opmaak, b. in frekventie en c. de inhoud.

De opmaak:

Zoals gezegd zijn er al verbeteringen zichtbaar, maar wij willen nog verder gaan, moderniseren van opmaak en lay-out, betere kleurenfoto's.

De aanpassingen aan de omslag zullen niet groot zijn en vooral van esthetisch/cosmetische aard, formaat blijft gelijk Binnenzijde zal veel wijzigen, m.n. werken met twee kolommen z.g. krantestijl, andere beter leesbare letters en ook esthetische aanpassingen. Het geheel is samen met een professionele kracht opgezet en uitgewerkt.

De frekventie;

Er zijn een aantal redenen waarom het bestuur de frekventie wil aanpassen, financiële redenen, niet meer zo'n versnippering van artikelen en ook hier de werkdruk. Het voorstel luidt; terugbrengen naar 6 uitgaven per jaar i.p.v. de huidige 11 stuks. Het aantal pagina's verdubbelen zodat men per saldo op jaarbasis evenveel als op dit moment te lezen krijgt.

De inhoud;

Er is al duidelijk sprake van een verbetering van inhoud en kwaliteit van de foto's. Dit proces moet doorgaan waarbij we ernaar streven om tot een nog evenwichtiger verdeling van de artikelen te komen, voor elk wat wils. Steeds terugkomende rubrieken voor resp. beginner, gevorderden en specialisten. Het grote probleem hierbij is het te geringe aanbod aan kopij, de kopij komt van een te kleine groep en diverse pogingen om deze groep uit te breiden slagen nauwelijks.

HIERBIJ DUS EEN OPROEP AAN ALLE SCHRIJVENDE LEDEN, ZEKER OOK DIEGENE DIE WEL VOOR EEN AFDELINGSBLAADJE MAAR NOG NIET VOOR ONS TIJDSCHRIFT SCHRIJVEN. ER IS VOORAL EEN TEKORT AAN GEMAKKELIJK LEESBARE ARTIKELEN.

Het Bestuur wil reeds voor het jaar 1992 deze wijzigingen doorvoeren. Deze laatste opmerking leidt tot aanzienlijke kritiek. Deze kritiek betreft vooral het feit dat er geen voorinformatie geweest is. Het ontbreken van overlegmogelijkheden met de afdelingsleden.

Kortom de afgevaardigden voelen zich "voor het blok gezet". De voorzitter verzoekt om eerst de volgende beleidszaken de revue te laten passeren dan een pauze te houden om de afgevaardigden gelegenheid te geven de voorstellen m.b.t. het tijdschrift te bestuderen. De vergadering gaat hiermee akkoord. Hr de Wael doet verslag van de stand van zaken inzake de gesprekken over samenwerking met onze Belgische zusterverenigingen. Zoals bekend zijn de gesprekken een initiatief van Succulenta. Gestart is er met 5 Belgische verenigingen, nu spreken we al met 8-9 verenigingen. Er wordt gesproken over samenwerking op het gebied van een eigen kalender, themadagen, studiekлубs, activiteitenkalender, ELK en een nieuwe handleiding. Verder de mogelijkheid om voor elkaars blad artikelen te verzorgen.

Een en ander is een groeiproces dat niet overhaast moet worden. Wel zijn er op korte termijn praktische zaken te realiseren als een kalender, een evenementenkalender, inventarisatie van de bestaande studiekлубs e.d. Hr Alsemgeest vertelt over het moeizame proces om tot een boekenmarkt te komen. Er is nu gelukkig een behoorlijk groot aantal boeken aanwezig en al van eigenaar gewisseld.

De propagandafolder gaat vernieuwd worden. Dit mede voor de Floriade. Een themanummer van ons tijdschrift zal in grotere oplage voor verkoop op de Floriade gedrukt worden. De Floriade-activiteiten vragen veel tijd van de omringende afdelingen en alle steun vooral financiële is welkom.

Hr de Groot doet verslag van de stand van zaken aan het computer en cactussenfront. Op floppydisk zijn beschikbaar een index van 20 jr Succulenta en Wat betekent die naam, voor liefhebbers te koop via het secretariaat. Een standaard programma waar de liefhebber zijn gegevens kan invoeren ligt aanzienlijk moeilijker maar ook daar wordt nog steeds aan gewerkt, er zijn try-outs gaande. Themadagen en de z.g. Referentiekollektie, hiervan wordt een eerste dag gehouden op 30 Nov in Wageningen van de voortgang zult U via ons tijdschrift op de hoogte worden gehouden.

5. Begroting voor 1992.

De nieuwe penningmeester zet de cijfers en de konsekwenties nog even op een rij, waardoor voor iedereen duidelijk is dat, met het dalende ledental, de inkomsten te gering zijn om met het tijdschrift op de huidige voet door te gaan. Er zou jaarlijks een tekort ontstaan en géén financiële ruimte zijn om andere activiteiten of propaganda te ontplooiën. De keuze zou dan tussen een forse contributie-verhoging of de voorgestelde bezuiniging m.b.t. het tijdschrift zijn. De vergadering is het grotendeels wel met het bestuursvoorstel eens maar de bezwaren gelden de gevolgde werkwijze. Er is een voorstel van Hr P. Melis, om het voorstel van het Bestuur te accepteren en op de Najaarsvergadering van 1992 te evolueren. Er wordt besloten om dit voorstel in stemming te brengen. Het resultaat van de stemming is; 3 afdelingen stemmen tegen en 3 onthouden zich van stemming, waarmee het voorstel aangenomen is. De penningmeester zal de ontbrekende financiële informatie aan de afdelingssecretariaten doen toekomen zodat beter inzicht en overleg in de afdeling mogelijk is. De voorzitter dankt de vergadering voor het vertrouwen. Hij zal de geuite kritiek ter harte nemen en uiterst alert zijn om herhaling van een dergelijke omissie te voorkomen. De penningmeester vervolgt de uitleg over de begroting voor 1992 en stelt dat een andere penningmeester ook een andere benadering en presentatie met zich mee brengt. De begroting is een voorzichtige omdat er veel onzekerheden zijn, b.v. het tijdschrift, de Floriade, de ontwikkeling van kosten die banken in rekening gaan brengen etc. Verder heeft het bestuur besloten om, ingaande Januari 1992, het inschrijfgeld af te schaffen. Er zal dan ook geen handleiding meer verstrekt worden. Deze is via Mevr van Die of de afdelingen te koop.

Hr Krijnen vraagt attentie voor het zeer goede resultaat van het Clichéfonds. Applaus voor Hr Schraets en zijn medewerkers.

De vergadering gaat met de gepresenteerde begroting akkoord en Hr van Tricht dankt Hr Krijnen voor de verrichte arbeid.

6. Verslag van de voortgang van onze deelname aan de Floriade.

Hr Busser doet verslag van de stand van zaken. Zijn maandelijks stukjes in Succulenta geven een uitgebreider inzicht maar worden niet altijd even goed gelezen. De financiële bijdrage van de afdelingen lopen aardig maar zouden nog beter kunnen zijn.

Zo langzaam aan gaan we van de voorbereiding over in de realisatie, waarbij mankracht uit de omringende afdelingen hard nodig is. Ook tijdens de openingsperiode van de Floriade is er steun nodig. Mensen die kans zien om enige tijd te assisteren met bv. het geven van informatie, bij verzorging van de tentoongestelde planten en/of kontrôle kunnen zich ook al melden.

Hr Uittenbroek geeft middels een diapresentatie een duidelijk inzicht in de plannen, het groeiproces, de stand van zaken en vooral wat er nog allemaal gebeuren moet.

De bijdrage van diverse kwekers wordt aangehaald en het vele bedel- en "ritsel werk". Een hele uitdaging, leuk om te doen en hard nodig om onze hobby uit te dragen.

7. Rondvraag.

Mevr Smit stelt voor om, net als vroeger en voorafgaande aan de vergadering, gezamenlijk een koffiemaaltijd te gebruiken dit geeft meer contact.

Hr Heynsdijk geeft aan dat er in één reeds circulerend afdelingsinfoblaadje, niet één keer de naam Succulenta voorkomt, zo moet het dus niet.

Hr Melis heeft in de vorige notulen gelezen dat het plan bestaat om een lange termijnplanning op te zetten. Hij onderschrijft de noodzaak gezien de vele plannen, de mogelijke beweging in de vereniging en ook tbv de gesprekken met de Belgische collega's.

Hr Goorden spreekt zijn waardering uit voor het feit dat het bestuur getracht heeft de contributie zo laag mogelijk te houden en de kwaliteit van het blad te verbeteren.

Hr Linssen stelt voor om de openingsdatum van de Floriade in de evenementenkalender te vermelden.

Hr Heynsdijk stelt voor om tijdens de 1/2 jaarlijkse vergaderingen de afdelingsblaadjes uit te wisselen.

8. De Hr van Tricht dankt de aanwezigen voor de positieve bijdrage aan deze vergadering zeker ook t.a.v. de positieve kritiek en opstelling inzake de voorstellen voor het maandblad. De kritiek, zoals reeds bij punt 3 beloofd, zal het bestuur zeker ter harte nemen.

De voorzitter dankt de sprekers en in het bijzonder de heren Busser en Uittenbroek voor de illustratieve en duidelijke toelichting op de Floriade-situatie en plannen.

De volgende vergadering wordt vastgesteld op 11 April 1992. De afdeling Gorinchem-Den Bosch zal onze gastheer zijn.

Nadere informatie over plaats en tijdstip zal tijdig in het tijdschrift te lezen zijn.

FR. de Groot, secretaris

FINANCIEEL JAARVERSLAG 1991

1	Balans per ultimo	1991	1990
	Bank en Giro	34.524	25.746
	Spaarrekening	116.941	114.292
	Activa Clichéfonds	19.110	19.197
	Idem Verenigingsart.	10.231	10.594
	Computer e.d.	2.500	3.544
	Nog te ontvangen rente	8.000	7.605
	Vooruitontv. contributie	60.172	62.954
	Floriade-fonds	7.721	380
	Nog te betalen kosten	16.027	13.647
	Vermogen	107.386	103.997
		<u>191.306</u>	<u>180.978</u>
		<u>191.306</u>	<u>180.978</u>

2	Inkomsten en Uitgaven	Begroot 1991	Werkelijk 1991	Werkelijk 1990
	Contributie	102.000	102.152	102.942
	Inschrijfgeld	1.000	1.017	1.298
	Clichéfonds	4.000	6.827	4.264
	Verenigingsart.	1.000	1.624	1.195
	Rente	7.000	8.384	7.850
	Tijdschrift	96.000	93.848	95.450
	Bibliotheek	1.500	1.385	1.645
	Diatheek	750	215	966
	Verg./Reiskosten	7.000	9.716	8.191
	Porto/Incasso	5.000	6.381	6.035
	Afschr. Computer	1.000	1.043	1.012
	Propaganda	2.500	2.839	738
	Materialen	500	663	1.745
	Diversen	750	525	1.350
	Batig saldo	—	3.389	417
		<u>115.000</u>	<u>120.004</u>	<u>117.549</u>
		<u>115.000</u>	<u>120.004</u>	<u>117.549</u>

3.	Specificatie kosten Tijdschrift	Begroot 1991	Werkelijk 1991	Werkelijk 1990
	Drukwerk witte pagina's	56.500	55.120	55.894
	Drukwerk gele pagina's	9.600	9.312	9.379
	Adresseren	5.300	3.665	4.600
	Portokosten	13.200	13.154	12.295
	Enveloppen	3.900	4.399	3.895
	Redactiekosten	1.500	1.447	1.751
	Litho's	12.000	11.422	14.256
	Adviezen redesign	—	2.192	—
	Af: Verkoop losse nrs.	—	319	429
	Bruikleen litho's	—	689	—
	Advertenties	6.000	5.855	6.191
	Totale netto-kosten	<u>96.000</u>	<u>93.848</u>	<u>95.450</u>

B.B. Krijnen, Eindhoven, 9.1.92

Een aantal leden heeft de contributie over 1992 nog niet betaald.
Ter vermijding van extra administratie-kosten verzoek ik deze leden vriendelijk, nu snel de contributie over te maken.

Uw penningmeester

SUCCULENTA PLANTENCENTRALE

Zoals U weet is de naam Ruilen Zonder Huilen gewijzigd in Plantencentrale.

Voor de beginnende succulentenliefhebber is er niets veranderd. Om mee te kunnen doen maakt u f 6,- over op giro 3960475 t.n.v. Succulenta Plantencentrale te Lunteren, o.v.v. beginner 1992. Liefhebbers uit België sturen Bfrs 100 in een enveloppe met naam en adres.

In de loop van het eerste halfjaar ontvangt U dan een pakje met ± 12 verschillende plantjes. De verschuldigde bijdrage en gegevens ontvang ik graag voor 1 april. (Mocht U voor de instandhouding van de P.C. iets meer willen geven, dan wordt dat in dank ontvangen).

Voor de succulentenliefhebbers die veel zaaien, wil de Plantencentrale een gegevensdepot zijn, om zo de mensen die planten over hebben en mensen die planten zoeken, bij elkaar te brengen. Daarbij worden de volgende spelregels gehanteerd:

Planten worden tegen een zeer redelijke prijs aangeboden.

Aanbieders sturen een lijst met aangeboden planten naar E. v. Die-v. Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren.

In deze lijst zijn de volgende gegevens opgenomen:

naam plantjes, afmeting, herkomst zaad en gevraagde prijs.

Daarnaast naam, adres, tel. en gironummer van de aanbieder.

Graag getypte lijsten op A4 formaat.

Elk lid dat belangstelling heeft voor deze lijsten kan deze aanvragen door f 5,- te storten op giro 3960475 t.n.v. Succulenta Plantencentrale, te Lunteren, o.v.v. Lijst Plantencentrale. De gegevens en de verschuldigde bijdragen ontvang ik graag voor 1 mei 1992. De gebundelde lijsten worden dan zo spoedig mogelijk na deze datum verzonden.

Nog een dringend verzoek aan de zaiende succulentenliefhebbers:

Als U zaailingen over hebt en U wilt ze kwijt, wilt U ze mij dan toesturen zodat ik de beginnende liefhebbers van plantjes kan voorzien. U kunt ze bij vorstvrij weer zonder pot of aarde opsturen. De kosten worden vergoed (gironummer opgeven) en bovendien kunt U drie wensplanten opgeven, ik zal proberen een van die wensen te vervullen.

E. van Die-van Wijnen
Molenweg 56, 6741 KM Lunteren

FOTO EN DIA WEDSTRIJD:

Bij gelegenheid van de Jaarvergadering bij de afdeling Gorinchem-Den Bosch organiseert de afdeling een foto- en dia-wedstrijd.

De wedstrijdvoorwaarden zijn:

1. De foto/dia's moeten betrekking hebben op de hobby "Succulenten".
2. Per deelnemer kunnen 3 dia's worden ingezonden en/of 3 kleuren of zwart-wit foto's.
3. De dia's moeten zijn: kleinbeeld (24 x 36) ingeraamd (niet in kartonnen raampjes).
4. De foto's moeten minimaal het formaat 13/18 en maximaal 20/25 cm hebben.
5. Inzending sturen voor 1 april 1992 aan Chel Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden.
6. De jury van deze wedstrijd wordt na sluitingsdatum in Succulenta bekend gemaakt.
7. De keuze van de bekroonde foto's/dia's is voor alle partijen bindend.
8. De prijswinnaars ontvangen schriftelijk bericht en worden bekend gemaakt op de jaarvergadering op 11 april te Werkendam.
9. Ingezonden foto's/dia's worden alleen geretourneerd indien retour porto is bijgevoegd. De resterende foto's/dia's worden eigendom van Succulenta met recht van publicatie met vermelding van naam inzender.
10. De ingezonden foto's/dia's mogen voordien nooit zijn gepubliceerd of geëxposeerd.
11. De organisatoren zijn niet aansprakelijk voor beschadigingen van welke aard dan ook, ontstaan bij het inzenden. Beschadigingen worden per omgaande aan de inzender gemeld.
12. De inzenders dienen bij de dia's een afzonderlijk schrijven te voegen waarop onder de aanduiding A, B of C telkens een plant/project wordt genoemd. Deze letteraanduiding op de voorzijde van de overeenkomstige dia aanbrengen. Ditzelfde geldt voor de foto's. Deze mogen op de achterzijde alleen gemerkt zijn. Alleen de naam van de plant of project mag op de foto's vermeld worden.
13. Door deelneming aan de wedstrijd verklaart de inzender de wedstrijdvoorwaarden te kennen en hiermee accoord te gaan.
14. Er zijn de volgende prijzen te behalen:
foto's: 1e prijs f 75,-; 2e prijs f 50,-; 3e prijs f 25,-
dia's: 1e prijs f 75,-; 2e prijs f 50,-; 3e prijs f 25,-

15. De foto's worden op de jaarvergadering tentoongesteld. De bezoekers krijgen de gelegenheid een publieksprijs aan te wijzen. Deze bedraagt f 50,- plus een ereprijs van de fa. van Donkelaar.
16. Leden van de jury en hun familieleden zijn van deelname uitgesloten.

Chel Jamin, afd. Gorinchem-Den Bosch

CLICHÉFONDS

Zoals gebruikelijk kunt U in het februarinummer van Succulenta een overzicht vinden van de nummers van de zaadlijst uit het decembernummer, waarvan nog voorraad aanwezig is. Aangezien deze keer de copy voor de drukker nog vroeger aangeleverd moest worden als voorheen, is de kans dat er een aantal soorten voor het verschijnen van deze lijst is uitverkocht, groot.

Van de onderstaande soorten kunt U nog porties bestellen. Van alle soorten kunt U ook vijf porties bestellen voor de prijs van vier porties (dit geldt ook voor de soorten van f 2,- per portiel). Bestellen kan op het bestelformulier uit het decembernummer, of door Uw wensen te vermelden op een papier en dat mij toe te zenden. Levering vindt plaats op dezelfde voorwaarden als vermeld in het decembernummer.

De volgende soorten zijn nog verkrijgbaar:

ACA 02 t/m 10; AKE 01; ANC 01 t/m 03; ARM 01; ARR 03; AST 03, 04, 06, 08, 10, 11; AUS 01, 02; AUY 01; BLO 01 t/m 04; BOL 01; CAR 01; CEC 01; CER 01 t/m 10; CLE 01 t/m 12; COA 01, 05; COE 01; COP 01, 02, 04 t/m 06, 08 t/m 10, 12 t/m 14; COR 01 t/m 03; COT 01; COY 01 t/m 04, 06 t/m 09, 11, 12, 16, 17, 19; CYL 01; DIC 01 t/m 11, 15 t/m 17; ECA 01 t/m 03; ECC 01 t/m 35, 37, 39, 40; ECF 01 t/m 06; ECN 01 t/m 21, 23 t/m 28; FRE 02; ESC 03, 06 t/m 09; ESP 01 t/m 08; EUL 01; FER 02 t/m 08, 10, 11; FRA 01 t/m 05; GLA 01; GYC 01 t/m 03; GYM 01 t/m 03, 05 t/m 29, 31, 32, 34 t/m 54, 56, 58 t/m 61; HAM 01 t/m 03; HIL 01; HOR 01; ISL 01 t/m 06, 06; LOB 01 t/m 09, 11 t/m 41; LOH 01; LOX 01; MAL 01 t/m 04, 06 t/m 12, 14 t/m 17, 20 t/m 34, 37 t/m 43, 45, 47 t/m 55, 57 t/m 61, 63, 64, 66 t/m 71, 75, 77, 78, 80, 81, 83 t/m 86, 88 t/m 106, 108 t/m 114, 117, 118, 120 t/m 126; MAM 01; MAS 01; MAT 01, 02, 04 t/m 07, 11 t/m 14, 16; MEL 01 t/m 23, 26 t/m 34, 36 t/m 50, 52 t/m 54, 56 t/m 65; MIA 01 t/m 08; MIL 01; MYR 01; NBE 01, 02; NCH 01; MAL 01 t/m 10, 12, 14, 15, 17 t/m 32, 35; NEL 03; NEP 01 t/m 14; NER 01, 02; NOT 01 t/m 14, 17 t/m 48; OBR 01; OPU 01 t/m 03; ORE 01 t/m 09; PAR 03 t/m 32; PFE 01 t/m 03; PIL 01 t/m 05; PYR 01 t/m 04, 06; REB 01 t/m 07, 09, 11 t/m 24, 26 t/m 31; RHO 01; ROC 04; SCL 01 t/m 07; SEC 01, 02; SEE 01; SET 01; SOL 01; STI 01; SUL 02 t/m 12; TEP 01 t/m 09; THE 01 t/m 12, 15, 19; THR 01; TRI 01, 02, 04; TUR 03 t/m 06, 09

t/m 11, 15, 16; UEB 01 t/m 03; WEB 01, 02; WEI 01 t/m 06, 09 t/m 11; WIL 01 t/m 04; AC 01, 02; AA 01; AE 01; AG 01, 02, 04 t/m 18; AO 01 t/m 07; AL 01 t/m 08; AN 01 t/m 05, 07 t/m 11, 13; AR 01 t/m 06; BI 01; BM 01; BO 01; BL 02; BU 01, 02; CE 01 t/m 11; CR 01; CS 01; CD 01 t/m 09; CH 01, 02; CC 01; CN 01 t/m 09, 12, 13, 15 t/m 20; CL 01 t/m 03; CY 01 t/m 03; CU 02; DA 01; DN 01, 02, 05, 06; DS 01; DT 02; DY 01; EC 01, 02; EU 01 t/m 05; FA 01 t/m 03; FE 01, 02; HA 01, 02; HE 01 t/m 04; HO 01, 02; IB 01; ID 01; IP 01; JA 01; KE 01; LA 02, 03; LE 01; LI 01 t/m 45; MA 01, 02; NO 01; OD 01 t/m 04; OP 01, 02; PI 01; PL 01 t/m 06; PS 01; Ra 01 02; TH 01 t/m 03; RO 01; RS 01; RU 01 t/m 06; SE 01 t/m 07; SN 01; SO 01 t/m 04; SU 01; TC 01; TA 01 t/m 04; TI 01 t/m 07; TY 01 t/m 03; VA 01 t/m 04.

Van alle gemengde zaden is nog voorraad aanwezig.

J.A. Schraets, Beheerder Clichéfonds

Op het laatste moment zijn nog enige soorten Asclepiadaceae en enkele Haworthia's binnengekomen. U kunt deze soorten alleen telefonisch bestellen in porties van minimaal 100 zaden. Bel. 077-510502!

KALENDER 1993

Het is het streven van de Belgisch-Nederlandse samenwerkings-groep om voor het jaar 1993 weer een Nederlandstalige kalender te produceren.

Het moet een kalender worden die kwalitatief op een hoger peil staat dan de uitgaven uit het verleden en dit in zowel fototechnisch als kwalitatief opzicht.

Ook het moment van uitkomen zal zo vroeg mogelijk gepland worden.

Om een en ander te kunnen realiseren is er een aanbod van kwalitatief hoogstaande dia's en foto's noodzakelijk, de onderwerpen mogen cactussen, vetplanten, lokatie en landschapsopnamen van beiden tot onderwerp hebben en max. 3 st per persoon, e.e.a. voorzien van naam en adres. Ze mogen niet eerder gepubliceerd zijn.

Als ik zo de dia-presentaties, die ik in de loop der jaren gezien heb, aan mijn oog voorbij laat gaan, dan waren daar uitmuntenden dia's bij. Vooral deze mensen maar zeker ook al die andere fotograferende liefhebbers worden verzocht materiaal in te sturen

Een deskundige en onafhankelijke jury zal een selectie maken.

Wij roepen U dus ALLEN op om materiaal naar John de Wael, St Rumoldusstrat 109, B 1851 Grimbergen in België te sturen.

Sluitingsdatum is 15 Febr. 1992.

Rob de Groot.

Beurzen & Tentoonstellingen

CACTUS- EN VETPLANTENBEURS AFD. FRYSLÂN.

Zaterdag 2 Mei zal weer de jaarlijkse plantenbeurs van de afdeling Fryslân gehouden worden, we kunnen haast van een traditie spreken - de eerste Zaterdag in Mei !!

Degene die belangstelling hebben kunnen contact opnemen met onderstaand adres.

De tafelhuur bedraagt f 2,50 per meter, handelaars f 5,- per meter.

Toewijzing van de plaatsen geschiedt naar volgorde van aanmelding.

Voor een route-aanduiding wordt gezorgd.

Datum: 2 Mei 1992

Plaats: Onderwijscentrum voor de Land- en Tuinbouw, Klaas Hartsweg 1 in Leeuwarden (achter zalencentrum Tivoli aan de Huizumerlaan)

Openingstijden: Van 10.00 tot 15.00 uur, de zaal is open vanaf 09.00 uur.

Inlichtingen: A. Veenstra, Bernhardlaan 48a, 9291 HP Kollum Tel. 05114-1966.

2e LIEMPDSE PLANTENLIEFHEBBERS MARKT 1992.

Waarde Succulenta leden,

Zoals U waarschijnlijk vernomen zult hebben is de 1e Liempdse Plantenliefhebbers Markt in 1991 een succes geweest. Het is mede daarom alleszins redelijk om dit evenement jaarlijks te laten terugkeren en te proberen dit festijn tot een traditie te laten uitgroeien. Echter met één verschil, deze Liempdse gebeurtenis zal in het vervolg op ZONDAG i.p.v. Zaterdag worden gehouden. Dit op veler verzoek.

Naast onze eigen hobby-isten krijgen ook anderen de gelegenheid om hun plantenliefhebberij of vereniging op deze markt te presenteren b.v. bromelia's, hoyas, tillandsia's, orchideeën, rotsplanten, orangerieplanten, bonsai's etc etc.

Ook zullen er dit jaar weer verschillende attracties en ideeën te zien zijn, die op een of andere manier met de plantenliefhebberij te maken hebben zoals origami, bloemschikken, bonsaikultuur en demonstraties, pottenbakken en andere keramische vaardigheden.

Het provinciestadje Liempde ligt aan de Rijksweg A2 tussen Eindhoven en 's Hertogenbosch. De markt wordt gehouden op Zondag 31 Mei 1992, van 10.00-16.30 uur aan het Looeind te Liempde.

De kraamhuur zal f 40,- per kraam (4 mtr) gaan bedragen. De organisatie verzoekt U tijdig te reserveren.

F. van Tricht, tel 04116-84250.

JAARLIJKSE CACTUSTENTOONSTELLING EN BEURS VAN DE AFD. ACHTERHOEK.

Hemelvaartsdag, 28 Mei 1992 in en om het E.N.O. zal de afd. Achterhoek weer hun, bijna, traditionele cactustentoonstelling en beurs houden.

Plaats: Groenlo

Openingstijden: van 10.00-17.00 uur, toegang is gratis.

Info bij: Mevr. A. Heynen, Nr 97 II, 7116 TC Kotten.

SUCCULENTENBEURS AFD. HAARLEM

Op 9 en 10 Mei houdt de afdeling Haarlem wederom zijn jaarlijkse succulentenbeurs en tentoonstelling.

Plaats: De Stadskweektuin aan de Kleverlaan te Haarlem.

Inlichtingen; Th. de Droog, Zwitserlandstraat 4, 2034 BL Haarlem

Tel. 023-364325.

MEDEDELINGEN EN OPROEPEN

Afdelingsgegevens en jaarverslagen

De afdelingen worden er bij deze aan herinnerd, om op zo kort mogelijke termijn de jaarverslagen, het financiële jaarverslag, ledenlijst, namen bestuursleden en het jaarprogramma voor 1992 aan mij door te geven.

Wij kunnen dan pas de ledenlijsten weer bijwerken en U van de nieuwe afdelingsgegevens voorzien.

GELOOFSBRIEVEN voor de afdelingsvertegenwoordiger.

Er zijn een aantal afdelingen die een andere afdelings-vertegenwoordiger benoemd hebben. Deze mensen dienen door het bestuur getekende geloofsbrieven bij het Hoofdbestuur in te leveren anders zijn zij NIET STEMGERECHTIGD, zie ook de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.

Rob de Groot, secretaris

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkactus, een lijst met succulente literatuur aan.

NATUUR & BOEK
Bankastraat 10
2585 EN 's-Gravenhage
Tel. 070-3505648

SUCCULENTA OP WEG NAAR DE FLORIADÉ 1992!

floriadé
DEN HAAG-ZOETERMEER 1992
H O L L A N D

Als wij dit schrijven in de tweede week van december lijkt de winter te zijn begonnen. Na zovele maanden dat we u alleen maar konden vertellen over plannen en ideeën, is het prettig u ditmaal over de vorderingen van de landschapsinrichting die de basis vormt voor onze grootse cactussen-show te kunnen berichten.

Begin november had uw verslaggever voor de eerste maal gelegenheid de ons ter beschikking staande kassen te bezichtigen. Het was overweldigend, ondanks het feit dat we met de maten bekend waren, drie maal 8 x 24 meter oppervlak en 4 meter werkhoopte, maakt het toch een kolossale indruk wanneer je er eenmaal binnen gaat. Op dat tijdstip was het grondoppervlak nog verre van gereed, nog niet geëgaliseerd, hier en daar zelfs grote kuilen.

Sedert we midden november in Zoetermeer begonnen zijn met de echte werkzaamheden is er in die kas al heel wat veranderd. Er zijn massa's zand en grond door de Floriade-organisatie aangevoerd en door ons de kas in gekruid. Niet alleen moesten we dus eerst het inwendige van de kas egaliseren en een ongewenste waterplas dempen, inmiddels zijn ook de gewenste hoogteverschillen aangebracht. De basisaanleg van de vijver(tje)s met waterval, waar de oerwoudcactussen zullen komen, is eveneens gereed. Ook enkele fraaie verweerde boomstammen staan en liggen na veel gesjor op hun plaats, daar gaan straks de Tillandsia's en Sempervivums in.

Tientallen tonnen lavastenen van allerlei formaten, ons gesponsord door de Fa Rook Krimpen, moesten eind oktober wegens het onbegaanbare terrein -- herinnert u zich die regenperiode toen? -- op grote afstand van de kas gelost worden. Dank zij de goede samenwerking met de Floriade-organisatie is momenteel alles naar ons terrein getransporteerd, gedeeltelijk zelfs verwerkt in het geaccordeerde landschap. Daarbij moest elke steen, kleinere maar ook grote jongens van honderden kilogrammen (de grootste was 700 kg!) met de hand in kisten en op pallets geplaatst worden voor het transport naar en in de kas. Sommige zullen nog wel meerdere malen ter hand genomen moeten worden voor ze op hun definitieve plek liggen.

Door de Fa. De Noord / Nederhemert BV zijn vijftien pallets sierstenen aangevoerd, gesponsord door bemiddeling van de Hr Van Herk (van de Fa Rook). De heer Gerrit Bakker van de siers-

tenenleverancier heeft een duidelijke werktekening gemaakt waarop staat aangegeven waar de diverse modellen en kleuren stenen moeten komen.

Inmiddels zijn deze stenen gedeeltelijk al verwerkt in de sierbestrating, het is bewonderenswaardig hoe onze amateurstratenmakers ermee weten om te gaan. Op het reeds bestrate deel heeft de Fa Graafland uit Vleuten twee bijzonder fraaie hobbykasjes geïnstalleerd, waarin we straks in het voorjaar onze meest bijzondere en waardevolle planten veilig achter slot zullen kunnen tonen.

Een globale berekening leert ons dat naast de stenen bijna honderd kubieke meter grond en twintig kubieke meter zand de kas in is gekruid. Mensen met meer ervaring in grondverzet dan ondergetekende hebben ons verzekerd dat dat neerkomt op meer dan vijftienhonderd kruiwagens. Zeg ruim een halve kruiwagen per lid van Succulenta! Vele handen maken licht werk, toch is dat gedaan door een slechts kleine groep leden van de vier samenwerkende afdelingen, niet meer dan een half procent van ons totale landelijke ledenbestand. Dit lijkt ons een mooi gegeven om bij het begin van het nieuwe jaar eens te overdenken als u zich afvraagt: **Wat kan ik doen om de Succulenta-inzending op de Floriade een succes te maken?**

Het antwoord hebben we al gegeven in voorafgaande stukjes uit deze serie:

U kunt individueel of via uw afdeling de Succulenta Werkgroep Floriade financieel steunen, u kunt komen helpen bij het plaatsen van de planten in de tweede helft van maart 1992, u kunt zich als vrijwilliger opgeven om in de periode april / oktober een of meer dagen als toezichthouder en voorlichter te fungeren bij ondergetekende (01820)29135, u kunt uw afdelingsfolders en/of maandbladen beschikbaar stellen voor onze propaganda-stand, u kunt in uw eigen omgeving reclame maken voor de Floriade in het algemeen en de Cactusshow van Succulenta in het bijzonder, u kunt uw belangstelling tonen door zelf met familie, vrienden en kennissen op bezoek te komen en hen met onze liefhebberij kennis te laten maken.

Bedenk: Propaganda voor onze mooie hobby en uitbreiding van ons ledental is toch het hoofddoel van al onze inspanningen.

Kontaktadressen:

Nico Uittenbroek, (01829)4068 na 18 uur.

Joost van Tilborg, Cronestein 17, 2804 EK Gouda.

Herman Busser, (01820)29135

Bijdragen storten/overschrijven op Postgiro 680596 t.n.v. Penningmeester Succulenta te Eindhoven. Voor België rek. nr 000-11.41.809-22 t.n.v. Succulenta te Eindhoven.

Wordt vervolgd

Herman Busser, Plesmanplein 52, 2805 AC

GOUDA (01820)29135

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor nr. 2 van 1992 moeten vóór 2 maart bij mev. J. Smit-Reesink, P.W.A. Jaan 104, 6721 AE Bennekom zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie van max. 6 regels zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Gevraagd: enige jaargangen Succulenta van vóór 1990. Ingebonden niet nodig, compleet wel. Graag contact opnemen met Ari Vermeer 108339, Maaleh Efraim, p.o.b. 70, 90638 Israel.

Te koop: aluminium muurkasje, 3 jaar oud. Afm. 2,44 x 1,24 m. Compleet f 175,-. L. Kanters, Sleedoorn 53, 5666 AT Geldrop. Tel. 040-855499.

Gevraagd: Succulenta-jaargangen 1970 t/m 1973. P. Verhaegh, Dotterbloemstraat 9, 5953 GZ Reuver. Tel. 04704-4246.

Gevraagd: Succulenta-jaargangen (ook losse nummers). No. 1 (1919) t/m 29 (1952) en Jaargang 1955 + 1956. J. Essers, Hokkelenbergstraat 8, 6444 AG Brunssum. Tel. 045-251191.

Zoek en verkoop Cactussen-literatuur. Manfred Zöllner, Heiligenpesch 68, 4050 Mönchengladbach 1. BRD.

Te koop gevraagd: broeikas afd. 2 ½ x 2 ½ m. Mevr. E.M. Liebrand, Pelgrimstraat 3, 7011 BH Gaanderen.

Aangeboden: zaadlijst van ongeveer 300 soorten lithops, graag aan uzelf gedresseerde en gefrankeerde envelop bijsluiten. Lenaerts Andre, Leiseinde 46, 2300 Turnhout, België.

Te koop aangeboden: jaargangen Succulenta van juli 1974 t/m dec. 1990. Enkele boeken over cac-

tussen. Diverse jonge cactussen. Een lijst kunt u aanvragen door een retourenveloppe te sturen of door 's morgens te bellen. H. v. Volen, Nieuwe Gagelstraat 17, 8332 KA Steenwijk. Tel. 05210-11684.

Gevraagd door verzamelaar: stekken en of zaailingen van agaven, gastneria's, hawortia's euforbia's, stapelia-achtigen en mesems. Onkosten worden vergoed. Ook correspondentie met buitenlandse verzamelaars op prijs gesteld. L. Sterk, Kerkpad 3, Ingen. Tel. 03443-2133.

Oproep aan onze ontwerpers en tekenaars/illustratoren

Het is de bedoeling om op niet al te lange termijn een nieuwe handleiding te gaan uitgeven.

De huidige handleiding is uit de zeventiger jaren en de laatste herzien druk dateert uit 1981

De ontwikkelingen hebben ook in en voor onze hobby niet stil gestaan en die willen wij verwerkt zien in onze handleiding.

Er ligt op dit moment een tekstueel concept, maar dat moet opgemaakt worden, voorzien worden van foto's, tekeningen of enige andere illustraties.

Het lijkt ons voor vak- en hobby-mensen een geweldige uitdaging om hier hun medewerking aan te verlenen.

Denk er niet al te lang over na want wij willen de vaart erin houden, diegene die zo'n uitdaging aankunnen gelieve op korte termijn met mij contact op te nemen.

Vermelding van specifieke kwaliteiten of mogelijkheden is noodzakelijk. Wie neemt de handschoen op???????

Rob de Groot, secretaris

TE KOOP GEVRAAGD

Bent U genoodzaakt, om welke reden dan ook, uw cactusverzameling van de hand te doen, neem dan contact op met:

Gerrit Melissen, Korenmolen 9,
3738 WL Maartensdijk, 03461-3366.

NIEUWE LEDEN

A.R. Mann Library, Acquis. Dev., Ithaca-Ny
14853, USA

Aartsman-van Drongelen M., Rooseveltlaan 21,
2215 NW Voorhout

Boer-Angevaere M. de, Dahliastraat 24, 1815 XX
Alkmaar

Boomsma R.H., N.A. v.d. Burgsingel 22, 3123
ES Schiedam

Breugel Mevr. van, Bernhardstraat 13, 6447 CP
Merkelbeek

Brink-Bosman T. v.d., Zilver schoon 10, 8265 HA
Kampen

Doeland R.F., De Aak 32, 3742 GV Baarn

Gem. Biblioth. Centr. Tijdschr., Hoogstraat 110,
3011 PV Rotterdam

Husen Mevr. P.C. van, Schoolstraat 17, 3451 AA
Vleuten

Jordaan J., Pr. Marijkestraat 2, 3241 VJ Middel-
harnis

Kalkman D., N.A. v.d. Burgsingel 24, 3123 ES
Schiedam

Kol L., J. Berkstraat 5, 3284 XD Zuid-Beverland

Kolm Mevr. J. v.d., Linschoterweg 38, 3446 GD
Woerden

Landb. Univ. 74494 Bibl., Postbus 9100, 6700
HA Wageningen

Maly L.G., J. Naderstrasse 2, 03712 Maissau,
Oostenrijk

Mooy H., Kerkbuurt 44, 1511 BE Oostzaan

Pad van 't C., Dissel 7, 3401 EA IJsselstein

Saedeleer H. de, Nederveldstraat 50, 09300
Aalst, België

Schriever Mevr., Europalaan 47, 6441 VA
Brunssum

Schrijver A. de, Schoolstraat 33, 09470 Den-
derleeuw, België

Tillie J., Mevr. v.d. Meystraat 4, 6243 AP Geulle

Tuinenburg M., Vestastraat 44, 1829 XP Oud-
dorp

Waard-Siefers B. de, Graspieper 38, 8271 GW
IJsselmuiden

Zeeuw H.G. de, Hoogstraat 23, 1781 LD Den
Helder

Balvers M.J., Kerkstraat 17, 6668 AN Randwijk

Bruinsma Prof. Dr. J., Dennenlaan 2, 6705 BX
Wageningen

Duppen J.J., Einsteinstraat 15, 6533 NE Nijme-
gen

H.R.I.T./dhr. Valckenborg, De Bavaylei 16, 01800
Vilvoorde, België

Hazebroek F., Beresteinlaan 146, 2542 KE Den
Haag

Pieterse M.G.C., Bachplein 496, 3122 KR
Schiedam

Ridder D. de, Lostraat 27, 01760 Roosdaal,
België

Rogreis R., Heiendestraat 127, 09160 Lokeren,
België

Rond Mw. C., Lunastraat 18, 6043 VG Roer-
mond

Ruitenberg M. van, Hendrikstr. S 69, 4461 BT
Goos

Sturm D., Oude Nijkerkerweg 10, 3886 PV Gar-
deren

Tinga R., Meidoorn 108, 6226 WD Maastricht

Veld P. in 't, Zinkweg 34A, 3262 BB Oud-
Beyerland

Weide L. v.d., Ferd. Bolstraat 24, 8932 JP Leeu-
warden

Zoeller M., Heiligenpesch 68, 04050 Monchen-
gladbach 1, B.R.D.

SOUTHWEST SEEDS

**CACTUSSEN- EN
VETPLANTENZADEN**
Schrijf vandaag nog voor
GRATIS ZAADLIJST

karlheinz uhlig - kakteen

D-7053 KERNEN i.R. (Rommelshausen) bij Stuttgart.
Lilienstrasse 5, Postbus 1107, W. Duitsland
Kwekerij: Hegnacher Strasse

- * meer dan 200 geslachten, meer dan 1000 soorten zeldzame planten en zaden.
- * verzending over de gehele wereld.
- * bezoekers en groepen zijn van harte welkom.
- * onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon.

MUUR~KWEKKASJES

IDEAAL VOOR KAKTUSSEN
NIEUW! bijzonder fraaie aluminium/glas
uitv. met 2 openslaande deuren.
VAN f.375,- VOOR f.325 nog 1 maand!

incl. BTW en verzendkosten. Het neusje van de Zalm. Ook ideaal als kamerkasje. Door de openslaande deuren kunt u overal gemakkelijk bij. Afm. 96x63cm, h. 148 cm. Accessoires: Grondverwarmingskabel v.a. f. 90,- Petrolkachelkje v.a. f. 65,- Uitv. Polythene over houten frame slechts f. 250,-

VAN DER ZALM

7210 A.A. NIEUWSTADT-RIJNDIJK - Postbus 7
Koselund 52 - Tel. 025-23 2333 hgg 2203

wijderen. Voor dieren is het absoluut onverteerbaar, omdat er geen verteringsenzymen tegen opgewassen zijn. Een dier met een kleverige bek vol slijm zal de volgende keer een ander voedingsgewas kiezen. *Ariocarpus kotschoubeyanus* heeft echter de pech dat zijn slijm van hoge kwaliteit is en tot op de dag van vandaag door indianen wordt gebruikt als lijm. Het melksap van mammillaria's is aan dit slijm verwant, maar veel vloeibaarder.

De verdediging van cactussen met relatief ver van elkaar staande doorns behoeft zich vaak alleen maar te richten op het afweren van zuigende insecten en kleine knagers. In de buitenste cellagen van de plant is een aantal aanpassingen mogelijk. Zo is de vorming van opperhuidcellen met hele harde celwanden en van dikke waslagen aan het oppervlak van de plant een goede bescherming. Veel zuilcactussen hebben in de cellen direct onder de opperhuid scherpe kristallen van calciumoxalaat (kristalzand) of van siliciumoxyde. Zo kan het geslacht *Stenocereus* als enige geslacht bogen op SiO_2 -kristallen, wat als determinatie kan dienen. Doordringing van deze barrière is uiterst lastig en ontmoedigend en vanwege het bot worden van het entmes zijn verschillende zuilen dus ongeschikt als onderstam.

Een ander produkt van de opperhuid van cactussen is de wol die veel planten in de kop of verspreid over het plantelichaam ontwikkelen. Deze wol bestaat uit ontelbare dunne haartjes, de zogenaamde trichomen. Zij beschermen de nieuwgroei en de bloemknoppen tegen onder andere oververhitting en vraat. In tegenstelling tot doorns zijn de trichomen zeer dunne celstrengetjes, die afgezien van in het areool, overal op de plant kunnen worden gevormd. Ze vormen zich doordat de buitenste cellen van de opperhuid plaatselijk in één richting blijven delen. Hierdoor ont-

staat een dunne streng cellen van één cel dikte. Afhankelijk van de hoogte boven zeeniveau en de afstand tot de evenaar passen cactussen zich door een dunnere of dikker wollaag aan tegen de schadelijke UV-straling en warmtestraling.

Veel cactussen verliezen op latere leeftijd hun onderste doorns en vormen kurk als verdediging. Ook dit is een produkt van de opperhuidcellen. Dit materiaal heeft onder andere een schimmelwerende werking en hoewel de kurkvorming menige liefhebber ergert, is het een natuurlijk proces ter bescherming van de plant.

Aan nog kleinere aanvallers, zoals bacteriën, wordt eveneens het hoofd geboden. Door hun speciale aanpassingen ten aanzien van het maken van suikers vormen cactussen in hun plantecellen veel zure produkten (crassula zuurmetabolisme). Bacteriën zijn veelal niet goed tegen een zure omgeving opgewassen. Denken we bijvoorbeeld maar eens aan ons eigen maagzuur, dat een goede barrière vormt tegen talloze infecties. Een andere reden waarom bacteriën niet goed gedijen op cactussen is dat het grootste deel van het plantvolume bestaat uit een zeer waterrijk weefsel. De cortexcellen dienen alleen voor wateropslag en hier in zijn amper voedingsstoffen aanwezig.

Hoewel we cactussen bewonderen om hun zichtbare doornpracht zijn er 'ondergronds' nog vele mechanismen die deze zo gespecialiseerde planten helpen bij het overleven in extreme omstandigheden.

MADAGASCAR, HET RODE EILAND

2. ISALO

Aat van Uijen

Reizen is op Madagascar een hele onderneming. Een rit met een volgepakte taxi-brouse op de hobbelige wegen betekent flink afzien. Echt taai wordt het echter, als je te voet in de heetste tijd van het jaar in het Isalodgebergte naar succulenten gaat zoeken.

Na een binnenlandse lijnvlucht Tuleár - Tana (die ik voor de terugreis nodig heb) te hebben geboekt en een set mooie kaarten van het zuidelijk deel van het eiland te hebben gekocht, is al het nodige in Tana gedaan en vervolg ik mijn reis. Dit deel is nog comfortabel, ik kan gebruik maken van het korte spoorlijntje dat naar het zuiden loopt.

De trein voert me door het centrale hoogland van Madagascar, dat eens met wouden was bedekt. Deze hebben nu plaatsgemaakt voor rijstvelden. De rijstcultuur is meegebracht door de oorspronkelijk uit Oost-Azië afkomstige bewoners van de hoogvlakte, de merina (één van de vele stammen van Madagascar). Het landschap lijkt vrij sterk op dat van Midden-Java, maar toch kunnen de rijstvelden de vergelijking met de veel sierlijker aangelegde Indonesische sawahs niet doorstaan.

Het spoorwegnet van Madagascar is niet erg uitgebreid en de lijn eindigt in Antsirabè, waar ik overnacht. Het vinden van een dak boven het hoofd is eenvoudig in Madagascar. Vrijwel overal zijn wel hotelletjes en zoniet, is er wel een dorping die logies aanbiedt.

De verdere reis naar het zuiden moet per taxi-brouse worden afgelegd. Doordat ik in vrij hoog tempo reis - ik wil veel doen in één maand - heb ik niet veel tijd om uitgebreid de omgeving te exploreren van de plaatsjes die ik aandoe. Dat betekent dat ik nog weinig van de plantengroei heb kunnen zien. Voor succulenten moet je namelijk in de meeste gevallen gebieden zien te vinden, die nog niet in cultuur zijn gebracht. Onderweg zie ik wel van die gebieden, de 'inselbergen' van het centrale hoogland zijn zulke plaatsen. Dat zijn merkwaardige in het landschap opreizende hoge bulten, bestaand uit gladde rotsen en met weinig begroeiing. Daar moeten veel succulenten zoals pachypodiums en euphorbia's op voorkomen. Maar als je in een taxi-brouse zit, kan je moeilijk even aan de chauffeur en je medepassagiers vragen of ze even stoppen en een paar uur wachten, tot je die berg op bent geweest. Die taxi-brousses zijn trouwens een belevenis apart. Het was mijn voornaamste voermiddel op deze reis. Het zijn bestelauto's, kleine busjes of vrachtwagens die van de ene plaats naar de andere rijden. De wegen zijn stoffig en hobbelig en de wagens zijn volgepropt met passagiers en vracht. Zo'n rit is dus afzien en een reis van bijvoorbeeld Tana naar Tuleár (ongeveer 1000 km) kost vier dagen en dan heb je het behoorlijk snel gedaan!

Rijstvelden langs de weg van Fianarantsoa naar Ihosy

De hoogvlakte van Horombe waar palmen als enige boomsoort groeien

Canyon des Singes

Mijn eerste doel op weg naar het zuiden is het Isalo natuurreservaat, waar ik wat langer wil blijven om wat meer de tijd te hebben om naar planten te zoeken. De uitvalsbasis naar het park is het plaatsje Ranohira, gelegen op het plateau van Horombe. Ik neem mijn intrek in een hoteltje, dat één kamer heeft. Het plaatsje ligt weliswaar aan een hoofdweg, maar stromend water en licht is in die streken nog niet aangelegd. De douche is prima, het is verbazingwekkend hoe heerlijk je kunt poedelen met twee emmers water - want daar moet je het echt mee doen en dat is wel te begrijpen in een droog gebied als dit. 's Avonds ben je in de weer met kaarsen en zaklantaarns. In de uiterst simpele kamer met strooien bed ben ik niet alleen: muggen, nachtvlinders en kakkerlakken houden me 's nachts gezelschap. Ook de Madagasken zelf hebben een heel ander idee over privacy dan wij. Ze lopen vrolijk je kamer binnen en gaan er gezellig bij zitten. Of je je net staat aan te kleden of zo, deert ze niet. Maar men vindt in die streken westerlingen nog geweldig interessant en men is uiterst vriendelijk, dus wegjagen doe je iemand ook niet.

Het hotel zorgt overigens voor prima maaltijden. Op houtskoolvuren worden soep, kip en rivierkreeft bereid en zo'n goed maal heb je wel nodig waar het klimaat toch wel veel van de energie vergt. Was het namelijk in het hoogland nog redelijk aangenaam van temperatuur, in dit wat lagere gedeelte is het bloedheet. Bovendien zijn de regens die in dit seizoen (het is januari) horen te vallen, al geruime tijd uitgebleven. De nachten geven maar weinig verkoeling.

Er biedt zich al gauw een gids aan die mij naar het Isalopark wil leiden. De bedoeling is een driedaagse tocht te maken, die me een eindje het reservaat in zal voeren. Voor een tocht door het hele reservaat zou je meer tijd en misschien zelfs wel een pakezel nodig hebben, dus ik stel mijn ambities niet te hoog. Met de gids, die Jacquelin heet, ga ik inkopen doen, voornamelijk proviand dat we onderweg nodig hebben.

De volgende ochtend gaan we op weg. De gids heeft een hele route uitgestippeld. We lopen eerst aan de oostzijde van het Isalo-gebergte door de savanne naar een dorpje. Het is al vrij warm, maar nog best te doen. Het landschap is licht heuvelend, makkelijk begaanbaar. Opvallend zijn de mooie pan-

Panorama in het Isalo-gebergte

Foto's van de schrijver

danuspalmen. Verder is er weinig bijzondere vegetatie, gras, wat losse boompjes en een enkel bosschage. Vogels zijn er vrij veel. Papegaaien (in de verte) en allerlei onbekends. Ook vliegen er veel raven met witte befen en nek.

We houden een stop in de schaduw bij een beekje. Jacquelin verdwijnt in de struiken en komt terug met een stapel mango's. Voor het eerst dat ik die eet, ze zijn heel lekker.

We vervolgen de tocht naar een klein dorpje. Daar kunnen we spullen achterlaten in een hut en wordt er voor ons gekookt. Het is een piepklein dorp waar helemaal niets is, zelfs geen stalletjes met eten. Jacquelin wil eerst een kip kopen en terwijl ik het fladderende beest bij de poten houd, wordt de prijs besproken. Men heeft echter niet terug van 1000 franc malgache (één gulden), dus gaat de kip niet door. Gelukkig maar, want het eten houdt al genoeg op. Er moet rijst worden gekookt en dat kost allemaal tijd.

Het is dan ook al rond het middaguur als we verdergaan. Het doel is de Canyon des Singes, aan de rand van het reservaat. Het is smoorheet. Gelukkig staat de zon vrijwel loodrecht boven je, zodat je als het ware in je eigen schaduw loopt. Verder is er af en toe een licht briesje. Zo is het net te doen. Toch is de wandeling zwaar, vooral het laatste stuk met een drassig gedeelte. Jacquelin loopt vrolijk door een doorwaadbare plaats, zonder er rekening mee te houden dat ik dat niet kan zonder dat m'n schoenen vollopen.

Maar de Canyon des Singes is erg mooi, weelderig begroeid met volslagen onbekende planten. De kloof loopt niet ver door, althans wij gaan niet ver en stoppen bij een watervalletje. Een heerlijke plek om van mijn ondertussen hevig opgekomen hoofdpijn te bekomen. In de poeltjes zitten allerlei interessante beesten, zoals watertorren die over het water varen en dan onderdui-

Beekdal in het Isalo-gebergte

ken met medeneming van een luchtbel. Ook zie ik langzaam rondzwemmende kokertjes met een insect erin.

Na een flinke pauze gaan we terug naar het dorpje. De hitte is erg uitputtend. De bedoeling was dat we de volgende dag over de eerste bergrug het reservaat zouden intrekken, we zijn nu alleen nog maar aan de rand geweest. Maar de gids vraagt zich af of die tocht niet te zwaar is. Dat denk ik ook wel, dus we besluiten om daar maar vanaf te zien. Het lijkt me niet zo geslaagd om op het heetst van de dag een berg te beklimmen zonder enige beschutting. Bovendien schijnt er op dat traject niets te groeien. We besluiten de volgende dag terug te gaan en via Ranohira een andere route te volgen het reservaat in.

Ondertussen wordt geld gewisseld zodat we nu vis bij het eten kunnen kopen. Het maal bestaat dus uit rijst en visjes waarvan je alleen de staart en de vinnetjes hoeft weg te

Een nog niet geïdentificeerde euphorbia met ondergrondse knolwortel

dat ik drie uur wel een mooie vertrektijd vind. Op dat tijdstip vertrekken we naar wat Le Piscine wordt genoemd. Ik vrees weer naar de rand van het park te worden gevoerd met een dalletje en een watervalletje en dan weer terug te moeten. Dit zal echter erg mee blijken te vallen. De tocht door de savanne is deze keer korter en minder slopend. We worden ingehaald door een andere gids die met een Zuidafrikaans stel op weg is naar dezelfde plek.

Bij het gebergte aangekomen (die overgang is echt heel scherp) bestijgen we een pas tussen twee heuvels. Meteen begint de begroeiing weelderiger te worden. Ik vind er zelfs zonnedaauw. Het landschap wordt nu echt interessant. De bergen bestaan hier uit zandsteen, waardoor allerlei grillige vormen zijn ontstaan. We lopen nu over een hoger gelegen savanne, frisser, met veel bomen, omzoomd door de heuvels. Na een tijdje zie ik een rotspartijtje dat me wel interessant lijkt. En ja hoor! de eerst pachypodium is gevonden. Een prachtige caudex met een kroon van takken (*Pachypodium rosulatum gracilius*). Verheugd vervolg ik de tocht. Bij de volgende heuvelrug gaan we naar een uitkijkpunt vanwaar we een prachtig panorama hebben over het volgende dal, waarin een riviertje loopt, en de

daarachtergelegen bergen. Ik zal me maar niet aan een beschrijving wagen, het is schitterend. Op die rots vind ik ook een bloeiende *Cynanchum perrieri*. Voor bloeiende pachypodiums ben ik te laat, die schijnen begin december te bloeien.

Verderop komen we langs allerlei grillige gevormde zandsteenformaties. Een roofvogel gaat vlakbij op een boomtak zitten. Er is veel vegetatie, gras, struiken, boompjes en ook bloeiende plantjes. Dollar (zo heet de andere gids) zegt dat hij ook kleine pachypodiums kan vinden, die je gemakkelijk in je bagage kunt verstoppen. Ik ga hier maar niet op in.

We zijn nu boven de rivier, vlak bij de Piscine, waar we zullen kamperen. Plotseling komt Jacquelin opduiken met een euphorbiaknol bij zich. Die lag ergens op de grond zegt hij. De knol ziet er onbeschadigd uit, dus ik ben geneigd hem te geloven. Ik volg hem naar de plaats waar de plant vandaan komt. Daar groeien er veel, maar als je 't niet weet, vallen ze niet op. Alleen de blaadjes steken boven de grond uit. Jacquelin graaft een kuiltje en stop de plant weer in de grond. Zeer ontroerend. Zou hij 'm er voor iedere toerist even uithalen?

Dan dalen we af naar de Piscine. Het is inderdaad een idyllische plek. Een waterval

gooien. Ook wordt er nog voor ieder een rivierkreeft gebracht, die zijn zo groot als een flinke steurgarnaal. Tot besluit krijgen we een grote kroes 'eau buire'. Dit smaakt in eerste instantie naar koffie en vervolgens denk je dat het toch thee is. Later hoorde ik dat de drank wordt gemaakt door de op de bodem van de pan aangekoekte rijst met water op te koken.

Als de avond is gevallen, zitten we voor het hutje met wat dorpelingen en kinderen. Licht is er niet, alleen binnen staat een petroleumlamp. Er hebben me in de loop van de dag al diverse mensen om medicijnen gevraagd, die hier moeilijk zijn te krijgen. Eerst een vrouw met iets aan haar ogen. Toen een man met een ziek kind. Later mensen met hoofdpijn en pijn in de borst. Maagklachten komen hier ook veel voor, door het slechte water. Dat zijn allemaal dingen waar ik niet veel tegen kan doen, alleen de man met het zieke dochtertje geef ik wat aspirientjes en schrijf de dosering op een papiertje. Ik heb nog nooit de ellende in een ontwikkelingsland van zo nabij meegemaakt.

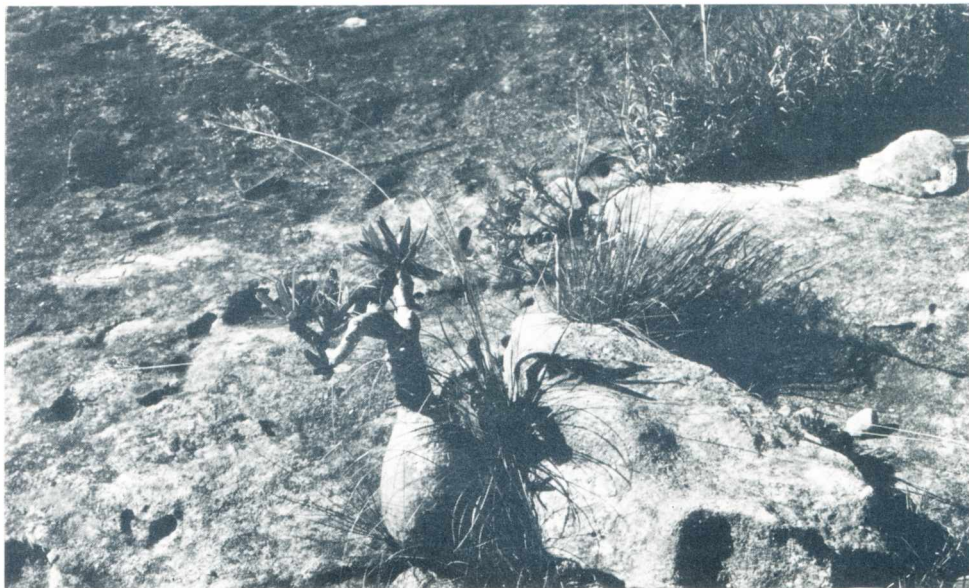
Het wereldnieuws dringt zelfs hier door. Het is 15 januari en de golfcrisis is onderwerp van gesprek. Ondertussen heb ik mijn tent opgezet. Buiten, en ook in de hut sterft het van de muggen. Jacquelin moet de hut delen met vier anderen, dat is me echt veel te heet.

Le Piscine

Na het ontbijt in alle vroegte (rijst en sardine en maniok) vertrekken we weer naar Ranohira. Het enige leuke zijn de vogels en een paar slangen. Het is weer moordend heet en het laatste stuk naar Ranohira is heel zwaar. Ik vind dat ik wel erg veel moeite heb moeten doen om alleen maar een dalletje aan de rand van het reservaat te bezoeken, maar het verblijf in het dorp was een goede ervaring. Ik ben een beetje ontevreden over de gids, die de route zo slecht had gepland.

Terug in het dorp vindt de waardin van het hotel dat ik het maar rustig aan moet doen. De gids wil echter gauw weer vertrekken, weer op het heetst van de dag. Ik treuzel zoveel mogelijk met baden en eten en zeg

Pachypodium rosulatum gracilius in het Isalo-gebergte

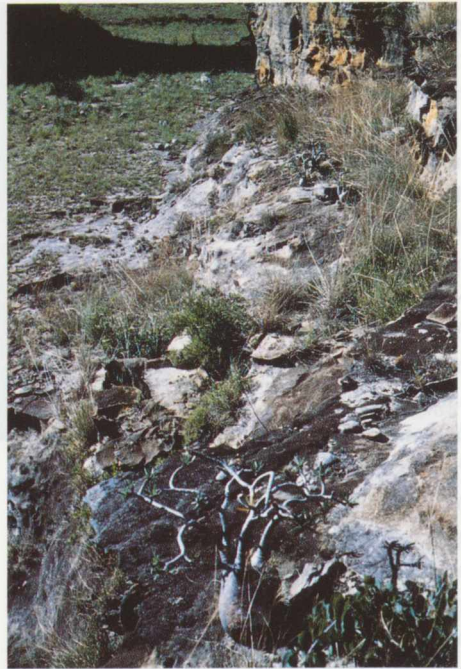
stort zich in een diepe poel onder een overhangende rotswand. Er is een weelderige begroeiing met pandanus. De poel is behoorlijk diep en groot genoeg om er met z'n vijven in te zwemmen. Het water is heerlijk lauw.

Het loopt tegen de schemering en ik zet mijn tent op, op een houtskoolvuur onder de overhangende rots wordt rijst gekookt. Met enige moeite krijgen we wat blikjes open. Een simpel maal, met eau buire en chocola toe. We zitten nog wat na te kletsen bij het vuur en gaan dan slapen.

We staan natuurlijk vroeg op en ontbijten met thee en biscuitjes. Voor we weer terug naar het dorp gaan, maken we eerst nog een wandeling in de omgeving, via een heuvelrug en door het beekdal weer terug. Onderweg laten de gidsen een geraamte zien dat in een gat in de rotsen ligt en gedeeltelijk door honden naar buiten is getrokken. Een mooie plek voor een laatste rustplaats.

Overall staan hier de dikke caudexen van *Pachypodium rosulatum* var. *gracilius*. Verder vind ik nog aardig wat planten, onder andere *Kalanchoe synsepala*, aloe's en *Cynanchum perrieri*. Een aantal soorten dat niet in bloei staat, kan ik niet determineren.

In de loop van de ochtend komen we weer bij de Piscine terug. Natuurlijk gaan we eerst zwemmen voor we de terugtocht aangaan. Die is niet al te zwaar. Alleen het laatste stuk naar het dorp is weer taai. In Ranohira aangekomen heb ik alle tijd om te baden en te eten en dan staat de taxibrousse naar Ihosy alweer klaar. Het stuk tussen Ranohira en Ihosy over het plateau van Horombe dat ik op de heenweg bij nacht had afgelegd, zie ik nu overdag. Een glooiende hoogvlakte van rode aarde met op de achtergrond Isalo.

Rotsrichels begroeid met *Pachypodium rosulatum gracilius*

DE GEZINSCONSUMPTIE EN OMZET VAN SUCCULENTEN OP DE BLOEMENVEILINGEN

P.J.M. Knippels

In dit artikel zal aan de hand van cijfers de verkoop in de jaren zeventig worden beschreven. Daarnaast zal een overzicht worden gegeven van de omzet via de Nederlandse bloemenveilingen van succulenten (omvat zowel export als afzet in Nederland) en zal het geveilde assortiment van cactussen en overige succulenten worden toegelicht.

Zoals eenieder zich nog kan herinneren waren succulenten midden jaren zeventig populair in Nederland. Ook het ledental van onze vereniging steeg in die jaren. Weinig mensen hebben inzicht in hoeveel succulenten toen werden verkocht via de detailhandel. Of hoeveel succulenten via de bloemenveilingen werden verkocht, wanneer en welke. (De bloemenveilingen in Nederland zijn georganiseerd in de Vereniging van Bloemenveilingen in Nederland: VBN, de veilingencijfers in dit artikel zijn afkomstig van deze organisatie.)

De populariteit in de jaren '70

De populariteit van de succulenten in Nederland kan worden afgeleid uit de gezinsbestedingen. Zo besteedden de Nederlandse gezinnen in 1974 f8,3 mln. aan succulenten, dit bedrag steeg tot f12,0 mln. in 1976. In 1977 daalden de bestedingen licht tot f10,3 mln. Na dit jaar namen de bestedingen jaarlijks sterk af tot f6,5 mln. in 1980.

In de periode 1974 tot en met 1980 stegen de Nederlandse gezinsbestedingen aan kamerplanten van f118 mln. tot f141 mln. In het jaar 1974 maakten de succulenten 7% uit van de totale uitgaven aan kamerplanten, in 1976 9% en in 1980 was dit nog 5%.

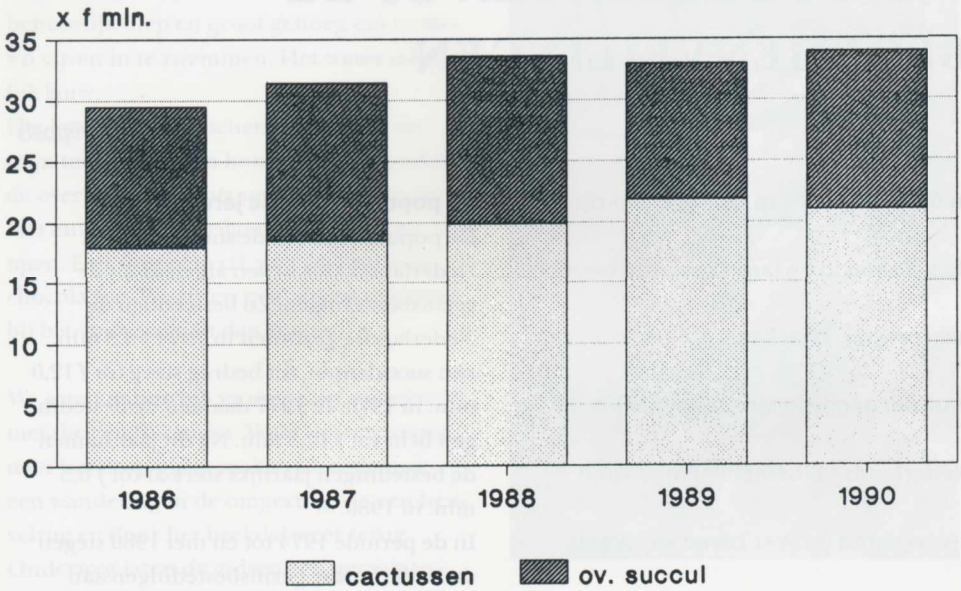
Uit deze cijfers komt duidelijk naar voren dat de succulenten een verkooppiek kenden, waarna de verkoop sterk terug viel. Dit kan ook worden geïllustreerd aan de hand van de 'verkoop-top 5' van kamerplanten: in 1976 en 1977 stonden de succulenten op de 3e plaats, in 1978 op de 4e plaats en in 1977 waren ze uit de top vijf verdwenen.

Over de jaren na 1980 zijn geen gegevens over de binnenlandse consumptie bekend.

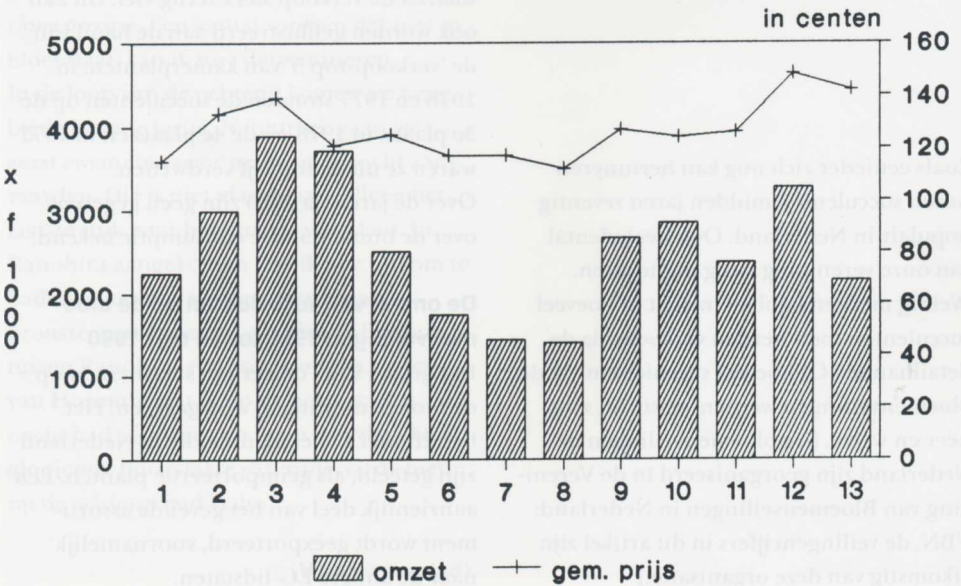
De omzet van succulenten op de bloemenveilingen 1986 tot en met 1990

In figuur 1 is de omzet van succulenten op de bloemenveilingen weergegeven. Het betreft hier zowel planten die in Nederland zijn geteeld, als geïmporteerde planten. Een aanzienlijk deel van het geveilde assortiment wordt geëxporteerd, voornamelijk naar de andere EG-lidstaten.

Figuur 1. Omzet van succulenten op de bloemenveilingen 1986 t/m 1990.

Figuur 2. Omzet en prijs succulenten in periodes van 4 weken in 1990.

In 1986 bedroeg de veilingenomzet van alle cactussen en overige succulenten samen f 29,5 mln. Dit steeg tot f 33,9 mln. in 1990, hetgeen neerkomt op een gemiddelde omzetgroei van 3,6% per jaar. Met deze omzetgroei blijven de succulenten achter bij de omzetgroei van alle kamerplanten samen (gemiddeld per jaar in de periode 1986 tot en met 1990: 10,1%). Dit verschil in omzetgroei komt ook tot uitdrukking in het aandeel van de succulenten in de totale veilingenomzet van kamerplanten: 3,6% in 1986 tegen 2,8% in 1990.

Het verloop van de veilingenomzet van succulenten in 1990

In figuur 2 is schematisch het verloop van de succulentenomzet op de bloemenveilingen weergegeven. De omzetpiek in periodes 3 en 4 (maanden maart en april) wordt voornamelijk veroorzaakt door de productgroep *Rhipsalidopsis*, de najaarspiek door de productgroep *Schlumbergera*.

De geringe omzet in de vakantiemaanden juli en augustus doet zich bij alle kamerplanten voor, niet alleen bij de succulenten. Overigens is het omzetverloop in de tijd van succulenten vergelijkbaar met dat van het gehele assortiment kamerplanten.

Het geveilde assortiment periode 1986 tot en met 1990

Cactussen

In de periode 1986 tot en met 1990 schommelde het aandeel van de cactussen in de succulentenomzet rond de 62%, met uitschieters naar boven: 1989 66% en naar beneden: 1988 59%. Eén en ander is geïllustreerd in figuur 1. In figuur 3 is de opbouw van het assortiment cactussen weergegeven; het betreft hier percentages, cumulerend tot 100% (op basis van omzet in gulden).

Uit figuur 3 blijkt dat drie productgroepen, namelijk: cactussen gemengd, *Schlumbergera*

en *Rhipsalidopsis*, in 1990 bijna 75% van de cactussenomzet uitmaken. Het aandeel van deze drie is in de loop der jaren toegenomen. Als die cactussoorten in ogenschouw worden genomen die een veilingomzet kennen van meer dan f 10.000,-, dan zie je naast bovengenoemde groepen (omzet 1990): *Gymnocalycium mihanovichii* (G. Japan en Brasil) f 1,21 mln., *Mammillaria* f 0,69 mln., *Opuntia* f 0,09 mln., *Echinocereus* f 0,08 mln., *Aporocactus* f 0,07 mln., *Phyllocactus* f 0,06 mln., *Selenicereus* f 0,03 mln. en *Cereus* f 0,01 mln. De groep overige cactussen bestaat voor een belangrijk deel uit minicactussen (f 0,28 mln.) en cactus als hangplant (f 0,16 mln.).

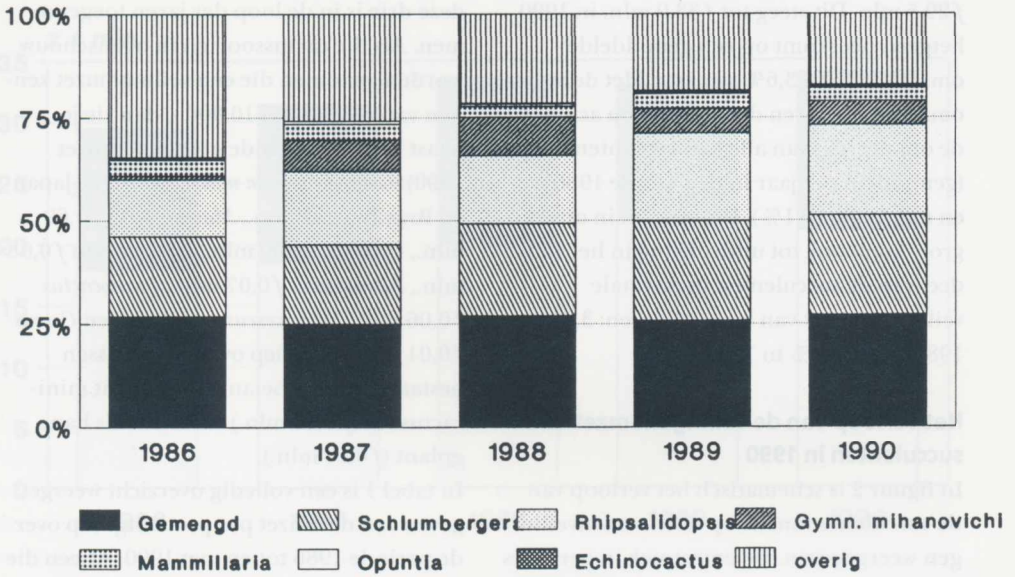
In tabel 1 is een volledig overzicht weergegeven van de omzet per productgroep over de periode 1986 tot en met 1990. Alleen die productgroepen worden apart opgenomen in de statistieken die een jaaromzet kennen van meer dan f 1.000,-.

Overige succulenten

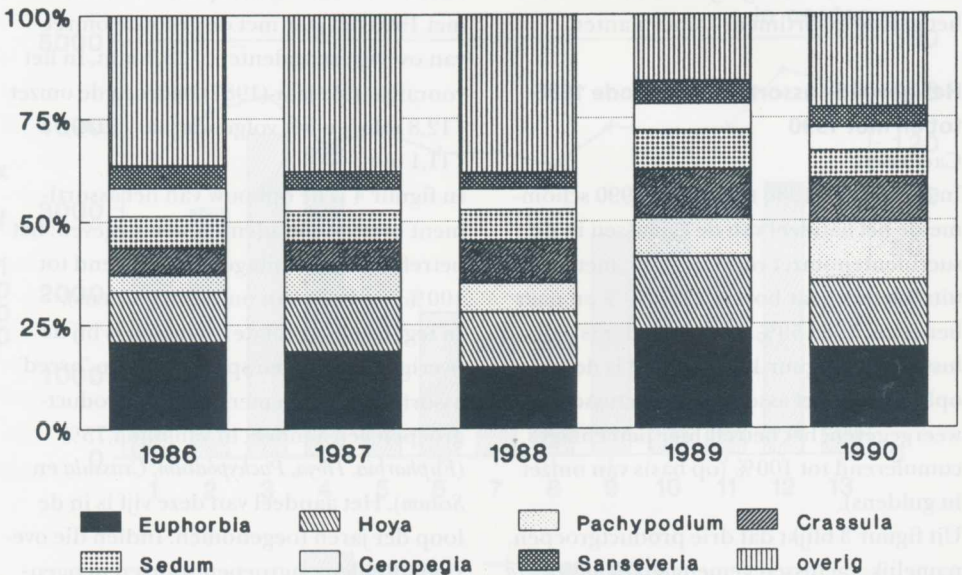
Terwijl de omzet van cactussen in de loop der jaren is gestegen, is bij de overige succulenten geen duidelijke trend waarneembaar. Zo was 1988 in de periode 1986 tot en met 1990 het jaar met de grootste omzet van overige succulenten: f 13,7 mln. In het voorafgaande jaar (1987) bedroeg de omzet f 12,8 mln. en het volgende jaar (1989) f 11,1 mln.

In figuur 4 is de opbouw van het assortiment overige succulenten weergegeven: het betreft hier percentages, cumulerend tot 100% (op basis van omzet in gulden). In tegenstelling tot de cactussen is bij de overige succulenten sprake van een 'breed' assortiment; zo nemen hier vijf productgroepen een aandeel in van bijna 75% (*Euphorbia*, *Hoya*, *Pachypodium*, *Crassula* en *Sedum*). Het aandeel van deze vijf is in de loop der jaren toegenomen. Indien die overige succulentengroepen/soorten in ogen-

Figuur 3. Assortiment geveilde cactussen op de bloemenveilingen 1986 t/m 1990.

Figuur 4. Assortiment geveilde overige succulenten 1986 t/m 1990.

Tabel 1. Omzet van de onderscheiden productgroepen op de bloemvenveilingen in de periode 1986 t/m 1990. (f 1000,-)*

Artikel	1986	1987	1988	1989	1990
Adenium obesum	-	19	82	92	49
Aeonium	710	846	738	770	604
w.v. <i>A. arboreum</i>	622	572	459	467	406
Agave	15	41	56	-	-
w.v. <i>A. americana</i>	-	8	9	-	-
Aloë	268	366	345	391	429
Aporocactus flagelli	65	117	43	95	74
Cactus gemengd	4.845	4.649	5.365	5.656	5.717
Cactus hangplant	273	293	341	132	159
Cactus mini	174	292	297	265	277
Cactus overig	5.654	3.926	3.418	3.503	3.654
Cereus	52	72	71	35	49
Ceropegia	782	684	684	726	726
w.v. <i>C. woodii</i>	782	684	684	723	721
Crassula	777	886	1.399	1.318	1.396
w.v. <i>C. coccinea</i>	222	225	187	1.316	1.008
Echinocactus grusonii	14	5	5	41	76
Euphorbia overig	2.433	2.417	2.042	2.663	2.511
w.v. <i>E. millii</i>	312	385	480	1.810	1.663
w.v. <i>E. trigona</i>	388	371	380	329	525
w.v. <i>E. x keysii</i>	1.278	1.167	818	-	-
Faucaria	-	2	3	-	-
Ferocactus	2	-	4	-	3
Gasteria	5	15	15	11	9
Gymnocalycium mihanovichii	154	1.406	1.860	1.317	1.212
Haworthia	4	10	12	59	53
Hoya	1.384	1.653	1.824	1.976	2.088
w.v. <i>H. bella</i>	821	891	876	884	890
Jatropha podagrica	638	829	676	1.155	1.567
Lithops	18	19	11	36	18
Mammillaria	687	719	505	782	687
Opuntia	99	136	133	128	93
Pachypodium	486	883	975	1.035	1.843
w.v. <i>P. lameri</i>	56	299	337	325	1.188
Pereskia	3	12	13	-	5
Phyllocactus	7	47	26	27	62
Portulaca	100	231	324	223	273
Rebutia	6	4	3	6	4
Rhipsalidopsis	2.464	3.299	3.295	4.630	4.602
Sanseveria trifasciata	637	541	559	620	643
Schlumbergera	3.480	3.576	4.437	5.257	5.075
Sedum	880	968	1.031	1.050	863
w.v. <i>S. sieboldii</i>	387	419	407	300	346
Selenicereus	6	36	85	35	31
Succulenten overig	31	20	9	27	799
Vetplanten	2.316	2.400	2.896	-	-

*) alleen produktgroepen met een jaaromzet van meer dan f 1.000,- zijn in de statistieken vermeld.

schouw worden genomen die een omzet kennen van meer dan f 10.000,-, dan zien we, naast voornoemde vijf (omzet in 1990): *Ceropegia* f 0,72 mln., *Sansevieria* f 0,64 mln., *Aeonium* f 0,60 mln., *Jatropha* f 0,57 mln., *Aloe* f 0,43 mln., *Portulaca* f 0,27 mln., *Haworthia* f 0,05 mln. en *Lithops* f 0,02 mln. Zie tabel 1 voor een volledig overzicht van de omzetten in de periode 1986 tot en met 1990.

Indien het geveilde assortiment cactussen wordt vergeleken met dat van de overige succulenten valt op dat:

- bij de cactussen het beeld wordt bepaald door slechts drie productgroepen, terwijl bij de overige succulenten het beeld wordt bepaald door vijf à zes productgroepen;
- het totale assortiment cactussen erg smal is, ook als alle geveilde soorten worden bekeken. Bij de overige succulenten is sprake van een relatief breed assortiment.

Literatuur: diverse publicaties van het Productschap voor Siergewassen te Den Haag en de Vereniging van Bloemenveilingen in Nederland te Leiden.

MELOCACTUS SPECIES HU 465

Ludwig Bercht en Nol Brederoo

Veel succulenten blijven naamloos en dragen alleen een veldnummer. Achter zo'n nummer schuilt echter heel wat informatie over de plant.

Op vrijdag 19 juli 1974 verkennen Albert Buining en Leopoldo Horst de omgeving van Vitoria da Conquista. In de vroege ochtend ontdekken ze een *Melocactus*-populatie die voorzien wordt van het veldnummer HU 445. In de loop van de dag komen ze nog andere cactussoorten tegen, zoals *Brasilicereus phaeacanthus*, *Pilosocereus cattingicola*, *Coleocephalocereus goebelianus* en een *Arrojadoa*-species. Aan het einde van de dag vinden zij ten noorden van Calderao een *Melocactus*. Deze planten werden aangeduid als 'spec. boven Calderao'. Eerst toen Buining thuis was ontving deze species een nummer, HU 465.

In de nabije omgeving zullen verschillende *Melo*-taxa voorkomen. Onder de aanduiding 'spec. Calderao' is dan ook van alle in omloop. Daar echter HU 465 staat voor een plant waarvan een beschrijvende en plantmateriaal aanwezig is, leek het ons goed u deze *Melocactus* voor te stellen.

Beschrijving:

Plant enkel, 15 cm in doorsnede en 15 cm hoog (zonder cephalium), groen, met lange, vertakte wortels.

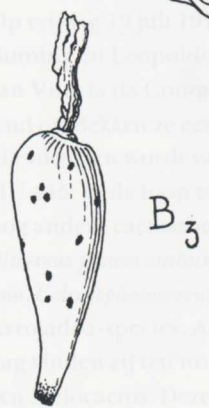
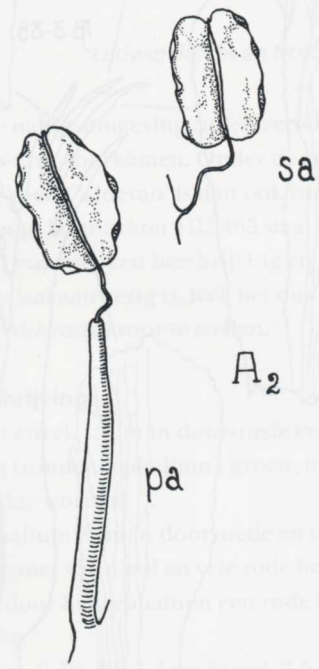
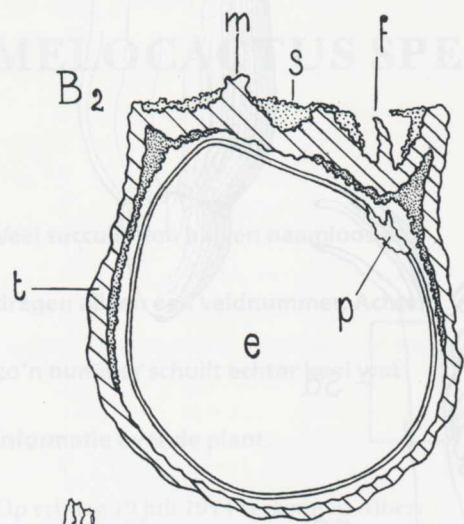
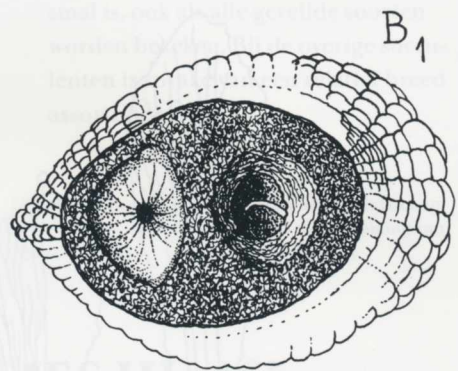
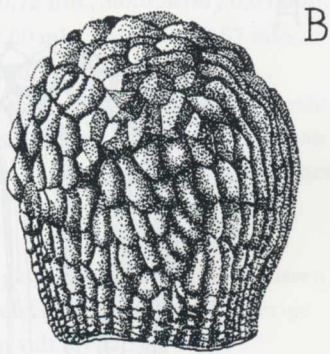
Cephalium 8 cm in doorsnede en tot 15 cm hoog, met witte wol en vele rode borstels, waardoor het cephalium een rode indruk maakt.

Ribben 9-10, 3,5-5,4 cm breed, 3,5 cm hoog, tussen de areolen bolvormig verhoogd tot knobbels.

Areolen ovaal, 7 mm breed en 10 mm lang, verzonken in de rib, circa 15 mm van elkaar op de rib (circa 8 per rib), met lichtgrijs vilt, later kaal.

... van de ...
 ... van 10 ...
 ... van 10 ...
 ... van 10 ...

... de ...
 ... door ...
 ... van de ...
 ... van de ...

Verklaring bij de tekeningen

- A = bloem
A1 = bloemdoorsnede met perianthbladeren
sa = secundaire meeldraden
pa = primaire meeldraden
gn = nektarklieren
cn = nektarkamer
A2 = sa = secundaire meeldraden
pa = primaire meeldraden
B = zaad
B1 = hilum aanzicht
B2 = zaaddoornseede
m = micropyle
f = umbilicus
s = strophiola
t = testa
p = lege perispermzak
e = embryo
B3 = vrucht
C = volgroeid doornareool

Doorns eerst hoornkleurig met vrij lange rode punt, later grijs met bruine punt, krachtig, hard en stijf. Randdoorns 11, 10-50 mm lang, aan de basis 1-2 mm dik, alle min of meer gebogen; 1 naar beneden gericht en naar voren gebogen, circa 50 mm lang; dan aan weerszijden van de areool 1 doorn, schuin naar beneden gericht, circa 40 mm lang; daarop volgend, aan weerszijde van de areool 1 doorn horizontaal of iets naar beneden gericht, circa 30 mm lang; dan aan weerszijden 1 doorn schuin naar boven gericht, 20 mm lang; tot slot op de top van de areool een viertal kleinere doorns 10-20 mm lang, waaivormig ingeplant. Middendoorns 4, 1 naar beneden gericht, 45 mm lang, 1 naar boven gericht, circa 20 mm lang, 1 rechts en 1 links gericht circa 30 mm lang. Bloem buisvormig, circa 18 mm lang, geopend 9-10 mm breed, boven het pericarpel ingesnoerd en buikvormig verbreed, kaal, karmijnrood. Pericarpellum 3 mm lang, 3 mm breed, wit tot rozewit, aan debasis toegespitst.

Overgangsbladeren 5 mm lang, 2-2,5 mm breed, langwerpig, blad aan de top fijn geschulpt, karmijnrood; buitenste perianthbladeren 5 mm lang, 1,8 mm breed, omgekeerd lancetvormig, aan de top fijn geschulpt; binnenste perianthbladeren 4 mm lang, 1,5 mm breed, omgekeerd lancetvormig, aan de top fijn geschubt. Nektarkamer 4,5 mm lang, 2,4 mm breed, nektarklieren wandstandig, 4,5 mm lang. Stijl 9 mm lang, 1,5 mm in doorsnede, licht crèmekleurig, stempels 4, 1 mm lang, witachtig. Meeldraden in 4 kransen; de primaire onderste meeldraden zijn 2 mm lang, uitlopend in een dunne draad van 0,3 mm lengte, waaraan een 1 mm lang en 0,5 mm breed helmhokje; de 3 daarop volgende secundaire meeldraad-kransen hebben een draadvormige helmdraad, 0,5 mm lang, met iets kleinere helmhokjes dan bij de primaire meeldraden.

Receptaculum circa 11 mm lang, circa 5 mm breed, lichtkarmijn. Zaadholt 1,5 mm lang en breed, min of meer hartvormig. Zaadknoppen wandstandig in bundeltjes van 2 à 3 bijeen.

Vrucht knotsvormig, 15-21 mm lang, 4-7 mm breed, helder karmijnrood.

Zaad mutsvormig, circa 1,1 mm lang, 1 mm breed, matglanzend zwart. Testa samengesteld uit ovale ruitvormige tot langwerpige, licht gewelfde, aan de hoeken afgeronde vlakjes, aan de apicale zijde is de werving het grootst, aan de rugzijde bevindt zich een duidelijk kamvormige verhoging. Het basale, ovale hilum is lichtbruin, iets boven de testaranden uitstekend. Micropyle bevindt zich in een nauwelijks verdiepte witte holte. Umbilicus in een diepere, witte holte, deze is de helft in doorsnede ten opzichte van de micropyleholte. Embryo eivormig. Cotylen nauwelijks zichtbaar. Perisperm ontbreekt.

Vindplaats zuidoost Bahia, Brazilië, op 650 m boven Calderao, in de droge caatinga.

MESEMS, HET KWEKEN WAARD (1)

Aat de Vries

De familie der Mesembryanthemaceae omvat 2.435 soorten en ondersoorten, verdeeld over 122 geslachten. Althans, dat was de stand in 1955, toen deel III van het Handboek der Succulente Planten van Jacobsen het licht zag. Sinds 1955, dus in een periode van 35 jaar, zijn er vele honderden nieuwe soortbeschrijvingen gepubliceerd. Onlangs is de serie artikelen afgesloten die een overzicht vormde van de hele familie. De komende tijd zullen we enkele bekende geslachten nader beschouwen.

Een omschrijving van de familie is moeilijk te vinden. Ik heb daarop verscheidene publicaties nageslagen zonder bevredigend resultaat. In arren moede heb ik de Schoofflora van Heukels erop nageslagen en ziedaar, daar stonden in ieder geval een paar bruikbare gegevens.

Een aardig beeld geeft professor Barkhuizen in "Vetplante van Suidelike Afrika". Ik citeer:

"Hierdie familie bestaan uit een- of meerjarige kruid, klein vetplantagtige struikies, halfstruik, struik en kruipende plantsoorte met platliggende stingels en uifers vlesige kompakte, polvormige, dwergagtige plantjies.

Die blare van die geslagte en soorte in dié populêre plantfamilie is teenoorstaande, vry by die basis, soms geheel en al stingelomvattend, soms afwisselend, platterig tot driehoekig of silindries. Die stingels of blare is in gelijkvormige of onreëlmatige pare gerangskik. Die blomkelk is vier-tot zeslobbig en soms kortbuisig bij die vrugbeginsel. Die blomkroon bestaan uit talryke kroonblare, wat of vrystaand of bij die basis verenig is. Daar is 'n groot aantal meeldrade. Die doosvrug is op 'n ingewikkelde wyse saamgestel en is nie altyd eenders bij al die geslagte nie. 'n Vrug wat in die dwarste deurgensny is, ontbloomt vyf hokkies. In elkeen van hierdie hokkies lê 'n aantal saadjies wat met lang stingeltjies aan die buitewand vasgeheg is. Beskou 'n mens die vrug van bo af, is die platterige boonste vlak wat in vyf driehoekige vlakke verdeel is, baie opvallend. Op die binnenvlak van elke driehoek is daar twee verhewe krom riffies. Sodra hulle nat word, neem hulle water op, swel na die binnekant toe uit en druk

sodoende die kleppe oop.

Wanneer die vrug sij vyf 'deksels' oop is, kan die sade nog geensins gesien word nie. Al wat dan sigbaar word, is die steeltjies. Die vrugte van hierdie familie bestaan uit vier tot sewe hokke." "Die kenmerkende eienskappe van die verskillende vygieslagte is hoofsaaklik in die blom, maar veral in die vrug, geleë." Einde citaat.

Over de naam van de familie is ook nogal het een en ander te doen geweest. Sommigen delen de mesems in bij de *Aizoaceae*. Om die naam uit te spreken moet je wel coloratuurzangeres zijn. Anderen beschouwen de *Mesembryanthemaceae* niet als een onderfamilie, maar als een zelfstandige familie. Aanvankelijk werd Mesembryanthemem met een gewone i (Latijnse i) geschreven. De naam betekende toen 'mid-dagbloem', naar mesembria = middag en anthemon = bloem. Later, toen vele nieuwe soorten bekend werden, waaronder zich vele nachtbloeiers bevonden, werd heel arglistig de i in y veranderd. De betekenis werd mesos = centraal, embryon = embryo en anthemon = bloem. Dus het vruchtbeginsel centraal in de bloem liggend. Wel slim, maar niet bepaald mooi!

Drie groepen

In de praktijk zijn de mesems onder te verdelen in drie grote groepen:

- struikvormige mesems met verhoutende stengels
- stengelloze mesems met dikke, saprijke bladeren
- ultrasucculente mesems, zonder stengel, vaak uit niet meer dan één bladpaar bestaande.

Mesems kan je alleen begrijpen als je ze beschouwt in nauwe samenhang met de omgeving, waarin ze in de natuur voorkomen. Die omgeving is uiterst hardvochtig

voor de planten die het wagen daar hun standplaats in te nemen. Temperaturen van 50 tot 60 °C en hoger aan de oppervlakte op het heetst van de dag en lichte vorst 's nachts kunnen zich binnen één etmaal voordoen.

Er zijn soorten die groeien in gebieden waar nimmer regen valt. Die planten moeten het van de dauw hebben, die ook niet al te overvloedig zal zijn in de van water verstoken woestijn of halfwoestijn. De andere krijgen hetzij in de zomer, hetzij in de winter enkele malen een al of niet forse regenbui. Dat hangt af van de plaats waar ze groeien. Maar ook daaronder zijn planten, die soms jaren achtereen van regen verstoken blijven. Wie wel eens goed een kiemplantje van een mesem heeft bekeken, kan alleen maar uiterst verwonderd zijn hoe zo'n miniem groeiseltje dat enorme verval van temperatuur kan overleven. En naast verwondering groot respect voelen voor de

Lampranthus glomeratus

Foto F. Noltee

moed van zo'n klein ding. Het kan alleen overleven dankzij de ingenieuze wijze waarop de natuur het vrijkomen van de zaden heeft geregeld. Doordat de vruchten slechts open gaan als zij worden bevochtigd, spoelt een deel van het zaad met het wegstromende regenwater mee en zoekt een plekje waar het kan ontkiemen en de eerste periode van zijn bestaan voldoende beschutting vindt om die te overleven. Als het droog wordt sluiten de kleppen zich weer in afwachting van volgende regenbuien.

Lampranthus haworthii

Het zal duidelijk zijn dat van de vele zaden die een plant voortbrengt er maar enkele zó goed terecht komen dat zij uitgroeien tot een volwassen plant. Om die kans groter te maken ontkiemen dikwijls niet alle zaden tegelijk, maar blijft een deel in de grond achter dat in de komende periode mogelijk de kans krijgt te ontkiemen.

Doordat er geslachten zijn - *Lithops* is daarvan een goed voorbeeld - waarvan het zaad vele jaren kiemkrachtig blijft, heeft de natuur voorwaarden geschapen waaronder

Foto A. de Graaf

soorten de grootste kans hebben zich als zodanig te handhaven.

Ondanks het barre klimaat kunnen lithop-
sen een leeftijd van 80 jaar en ouder berei-
ken. Men heeft dit op de groeiplaats
kunnen vaststellen aan de hand van de jaar-
lijks gevormde velletjes in de rustperiode.

De struikvormige mesems

Ondertussen ben ik wel aardig afgedwaald
van de verdeling der mesems in drie groe-
pen. Daarom keer ik terug tot de eerste
groep, de struikvormige mesems. Ik noem
willekeurig enkele planten, die we in tuin-
centra tegen kunnen komen. Zij staan daar
dikwijls zonder naam.

Trichodiadema is een geslacht van kleine
struikjes met sappige, in doorsnee ronde
blaadjes, bezet met papillen - kleine wratjes
- en aan de top van de kleine, langwerpige
blaadjes een fraai sterretje van haren.

Lampranthus heeft lange, grijs berijpte bla-
deren, maar wat heet lang bij zo'n kleine
plant! De bloemen, veel groter dan bij
Trichodiadema, maken dat dit attractieve
plantjes zijn. Afhankelijk van de soort komt
men bloemen tegen van geel, oranje, roze,
lila of purper. Het geslacht telt niet minder
dan ruim 190 soorten. Het is dan ook onbe-
gonnen werk soorten te noemen.

Van deze groep wilde ik ook nog het
geslacht *Oscularia* noemen. Het zijn kleine,
sterk vertakte struikjes, dicht bezet met
driehoekige, grijs berijpte blaadjes. Op
doorsnede zijn die eveneens driehoekig; de
randen zijn getand, beter is het misschien
te spreken van geschulpt. Ze zijn haast altijd
bij de gemengde vetplantjes in tuincentra te
vinden.

Carpobrotus, dat ook langs de zuidkust van
Engeland voorkomt, is het enige geslacht

dat een op een vijf gelijkende, sappige
vrucht voortbrengt.

Tweede groep

Nu naar de tweede groep: de stengelloze
mesems met dikke bladeren. Ik zou ze wil-
len karakteriseren als rozetvormige plantjes
met dikke, zittende bladen, die een veelheid
aan vormen geven te zien. Hieronder vol-
gen enkele geslachten, die u allen - denk ik -
min of meer kent.

Faucaria is een geslacht, waarvan het tijger-
bekje een zeer bekende vertegenwoordiger
is. Een plantje met een zeer kort stengeltje,
waarvan alle bladeren uit een centraal punt
schijnen te komen. Die bladeren zijn langs
de rand voorzien van een soort tanden,
waardoor je ze inderdaad gemakkelijk met
een dierebek associeert: *Faucaria tigrina*, *F.*
felina en *F. lupina*. De bladeren zijn voorts
voorzien van vlekjes en stippen, waaraan de
soorten mede kunnen worden onderschei-
den. Alle *faucaria*'s hebben gele en goud-
gele grote bloemen, tot 5 cm in doorsnee.
Ze bloeien gemakkelijk en rijk. De verzor-
ging biedt geen moeilijkheden, ook niet
wanneer ze als kamerplant worden ge-
kweekt. In de jonge vorm lijken ze nog veel
op elkaar. De karakteristieke soortkenmer-
ken komen later duidelijker tot uiting.

Titanopsis

Een tweede geslacht: *Titanopsis*. Het grond-
patroon van dit geslacht is gelijk aan dat
van *Faucaria*. Toch is het uiterlijk geheel
verschillend. De bladeren hebben geen
papillen en missen ook de tekening op de
oppervlakte. Wel hebben zij een zone van
papillen aan de afgeronde top van de
blaadjes.

De plant toont van bovenaf gezien een bij-
zonder fraai, regelmatig patroon: de groot-
ste bladeren buiten, de kleinste binnen. Ja,
wie had dat ook anders verwacht! De kleur

Trichodiadema densum

Foto Kees v.d. Linden

is opvallend. Bij *T. hugo-schlechteri* is dat mooi lichtbruin, bij *T. primosii* zilverachtig grijsgroen.

Walter Haage schrijft in zijn 'Practische Cactusboek in Kleur' dat *T. hugo-schlechteri* moeilijk in cultuur is. Dat komt niet overeen met mijn ervaring. Op 16 april '88 zaaide ik 21 zaden, 10 kwamen er op en 8 zijn er nog van in leven. Een andere opmerking die ik in de literatuur tegenkwam, is dat titanopsisplanten niet oud worden en dat regelmatig zaaïen nodig zou zijn. Ik kan dat bevestigen noch ontkennen.

Ik kweek mijn planten aardig hard. Om een voorbeeld te geven: wegens plaatsgebrek heb ik een houten frame gemaakt en dat bespannen met een stevige plastic folie. Het is geplaatst tegen de achtergevel en met de rug tegen het scheidingsmuurtje tussen mijn tuin en die van de burens. Zo is een min of meer primitief kasje ontstaan. Tegen de kou heb ik noppenfolie aangebracht. De voorzijde van die folie is los. Die voorzijde

is zagezeggend de toegang tot de binnenruimte. Er is geen warmtebron aangebracht; ondanks de vorst doen de planten het heel goed. Niet alleen Titanopsis, maar ook de genoemde *Faucaria*, *Lithops* en vele andere Zuid-Afrikanen.

Het geslacht *Aloinopsis* is nauwelijks van *Titanopsis* te onderscheiden.

Glottiphyllum, met zijn lange, ongeorganiseerde, saprijke bladen is een ander geslacht in deze groep, met een volkomen ander, wat slordig uiterlijk.

Het geslacht *Gibbaeum* kan deels in de tweede, deels in de derde groep worden ondergebracht. Voor de goede orde: de indeling in deze drie groepen heeft geen botanische waarde, maar is uitsluitend gebaseerd op praktische gronden, om een wat gemakkelijker overzicht over de verschillende geslachten te verkrijgen.

Kweken

Ik kweek mijn planten op Jiffy-schijfjes. Ik

neem potjes van 5,5 of 6 cm, leg op de gaten in de bodem een gebakken kleikorreltje, daarop een schijfje en zet de potjes in heet water. De schijfjes nemen heet water sneller op dan koud; je ziet ze zwellen en na enkele minuten is het zaaibed gereed. De oppervlakte wordt gelijkemaakt en er wordt gezorgd voor een gietrandje. Daarna strooi ik het zaad erop, zo gelijkmatig mogelijk verdeeld. De oppervlakte wordt afgedekt met fijn aquariumgrind (2 - 3 mm). Ik ont-smet niets. Soms gebruik ik voor het wellen van de potjes gedestilleerd water, maar echt nodig is dat niet. Ook met gewoon leiding-water groeien de zaailingen als kool. Ik heb nooit last gehad van schimmel, alg of mos-groei. Een paar resultaten: op een bepaalde datum zaaide ik vijf soorten *Faucaria*, in totaal 124 zaden. Dat leverde 83 planten op. Van *F. kingiae* kwamen van de 18 zaden 4 planten op; van *F. subintegra* van de 26 zaden 26 planten!

Bij het zaaien zet ik de naam van de soort

erbij, de zaaidatum, het aantal zaden en de plaats van herkomst (de leverancier). Daarna worden de potjes in een plastic boterhammenzakje goed nat weggezet. Bij een temperatuur tussen de 20 en 25 °C en op een lichte standplaats (geen direct zonlicht) kiemen de zaden na 4 à 5 dagen. Dan maak ik de plastic zakjes los en als de kieming is voltooid, gaat het plastic geheel weg. De plantjes houd ik goed vochtig, maar minder dan in het plastic zakje en na een paar maanden mag de grond af en toe ook eens wat sterker indrogen.

Snel groeiende soorten moeten al na 3 à 4 maanden worden verspeend. De langzame groeiers, zoals *Lithops* en *Conophytum* blijven langer in het zaaipotje. Cole, een expert op het gebied van *Lithops*, raadt zelfs aan om de zaailingen de eerste twee jaar niet te verplanten. Mijn ervaring is, dat dit na negen maanden of een jaar zonder bezwaar en vooral zonder moeilijkheden kan geschieden.

Alainopsis setifera

Foto Kees v.d. Linden

Gewoonlijk wordt aangeraden om voor het verspenen de zaailingen enige tijd geen water te geven. Dat zou ertoe bijdragen dat de aarde gemakkelijker van de tere worteltjes kan worden gescheiden. Ik moet bij het gebruik van Jiffy-schijfjes tegen dit advies waarschuwen. De schijfjes worden namelijk bij grote droogte steenhard en het verkrummen van de zaaigrond veroorzaakt snel schade aan de ondergrondse delen. Dus eerst de grond goed doorweken. Een tweede waarschuwing moet me ook nog van het hart. Alvorens de Jiffy-schijfjes te gebruiken, dient men het netje dat er omheen zit te verwijderen. Mijn ervaring is dat de worteltjes er doorheen groeien en dat het uit de grond en het netje verwijderen van de plantjes dikwijls tot beschadiging leidt.

(Wordt vervolgd)

Inhoud

1992 . Voor Succulenta een veelbelovend jaar	
Frits A.P. van Tricht	2
Gymnocalycium subserie mihanovichiana (2)	
Ludwig Bercht	3
Mammillaria schumannii var. globosa	
Jan Jaap de Morree	6
De saguaro, een avontuur	
Ben Kahmann	8
Tijdschriften	
T. Neutelings	11
Tijdschriften	
Ludwig Bercht	12
Lezers vragen	
Ton Pullen	14
Mammillaria geminispina var. nobilis	
T. Heijnsdijk	15
Cornwall revisited	
Jan Jaap de Morree	17
Bolivicereus serpens	
Ton Pullen	20
Twee sedums van het Stubaidal in Oostenrijk	
Jan Jaap de Morree	21
Anatomische aanpassingen bij cactussen 3.	
Andere beschermingsmechanismen	
Jan Jaap de Morree	24
Madagascar, het rode eiland 2. Isalo	
Aat van Uijen	26
De gezinsconsumptie en omzet van succulenten op de bloemenveilingen	
P.J.M. Knippels	33
Melocactus species HU 465	
Ludwig Bercht en Nol Brederoo	38
Mesems, het kweken waard (1)	
Aat de Vries	42